

Az Észak-zselici erdőségek (HUDD20016)

kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

fenntartási terve

2021

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

7625 Pécs, Tettye tér 9.
Telefon: +36 72 517 200
Fax: +36 72 517 229

Aremonia Kutató, Fejlesztő és Szolgáltató Betéti Társaság

7477 Szenna, Tildy Zoltán út 33.
Tel.: +36 30 869 6077

Felelős tervező

Dr. Juhász Magdolna

Vezető szakértők

Dr. Juhász Magdolna (botanika), Dr. Lanszki József, Dr. Ábrahám Levente, Varga András,
Mille János és Körtési Gábor (zoológia)

Közreműködő szakértők

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság:
Dévényi Borbála, Pintér András

Tartalomjegyzék

1. A terület azonosító adatai.....	5
1.1. Név.....	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.4.1. Jelölő élőhelyek	5
1.4.2. Jelölő fajok.....	6
1.5. Érintett települések.....	7
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák	8
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	11
2. Veszélyeztető tényezők.....	14
3. Kezelési feladatok meghatározása	22
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	22
3.2. Kezelési javaslatok.....	24
3.2.1. Élőhelyek kezelése	24
A) Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok.....	25
B) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok.....	26
1. KEZELÉSI EGYSÉG: Üde erdők	29
2. KEZELÉSI EGYSÉG: Vízhez kötött erdők	35
3. KEZELÉSI EGYSÉG: Idegenhonos fafajú erdők	39
4. KEZELÉSI EGYSÉG: Domsági rétek.....	42
5. KEZELÉSI EGYSÉG: Fátlan vizes élőhelyek	45
6. KEZELÉSI EGYSÉG: Patakok és források	49
7. KEZELÉSI EGYSÉG: Mesterséges tavak.....	51
8. KEZELÉSI EGYSÉG: Szántók, utak, beépített területek.....	53
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	56
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	56
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	59
3.2.5. Mellékletek	61
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	72
3.3.1. Agrártámogatások	72
3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer	72
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer.....	77
3.3.2. Pályázatok	77

3.3.3. Egyéb	77
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	78
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	78
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	79
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	81

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

A Natura 2000 terület neve:	Észak-zselici erdőségek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-----------------------------	--

1.2. Azonosító kód

A Natura 2000 terület azonosító kódja:	HUDD20016
--	-----------

1.3. Kiterjedés

A Natura 2000 terület kiterjedése:	16248.33 ha
------------------------------------	-------------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése
9180*	Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői
91E0*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
91F0	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>)

91K0	Illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (Aremonio-Fagion)
91L0	Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)
91M0	Pannon cseres-tölgyesek

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.4.2. Jelölő fajok

Magyar név / Tudományos név
*Havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>)
Nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)
Sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>)
Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)
Vérfü hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>)
Gyászscincér (<i>Morimus funereus</i>)
Közönséges vidra (<i>Lutra lutra</i>)
Nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)

*kiemelt jelentőségű jelölő faj

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület hivatalos adatlapjának (*Standard Data Form - SDF*) 2020. évi változatát vettük alapul. A D populációs, illetve reprezentációs értékkel rendelkező (azaz nem jelölő, csak szórványosan előforduló) fajok ill. élőhelyek itt nem kerülnek felsorolásra.

1.4.3. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek / közösségi jelentőségű fajok

A terület Natura 2000 adatlapján nem szereplő, de a 2019-2020-as felmérések alkalmával kimutatott közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek közül az alábbiakat javasoljuk jelölő értéként feltüntetni az adatlapon:

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek:

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése
6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei
6520	Hegyi kaszálórét
7230	Mészkedvelő üde láp- és sásrét

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok:

Magyar név / Tudományos név
*Csíkos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)
Harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>)
Hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
Ritka hegyiszitakötő (<i>Cordulegaster heros</i>)
Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnabarinus</i>)
Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)
Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>)
Keleti lápi bagoly (<i>Arytrura musculus</i>)
Magyar tavaszi fészűsbagolylepke (<i>Dioszeghyana schmidtii</i>)
Sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>)
Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>)

*kiemelt jelentőségű jelölő faj

1.5. Érintett települések

A tervezési terület Somogy megyében 19 település, Baranya megyében 5 település területét érinti, az alábbiak szerint:

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Bárdudvarnok	Somogy	795,98	4,88	0,10
Bőszénfa	Somogy	2 192,68	13,45	0,31

Cserénfa	Somogy	1 503,27	9,22	0,52
Gálosfa	Somogy	145,06	0,89	0,05
Hajmás	Somogy	592,55	3,64	0,33
Kaposgyarmat	Somogy	648,73	3,98	0,36
Kaposhomok	Somogy	574,84	3,53	0,31
Kaposkeresztúr	Somogy	521,66	3,20	0,16
Kaposvár	Somogy	555,40	3,41	0,03
Kaposszerdahely	Somogy	67,22	0,41	0,03
Patca	Somogy	192,86	1,18	0,24
Sántos	Somogy	353,67	2,17	0,19
Simonfa	Somogy	413,70	2,54	0,23
Szena	Somogy	1 254,95	7,70	0,28
Szentbalázs	Somogy	825,69	5,07	0,42
Szilvásszentmárton	Somogy	273,14	1,68	0,12
Zselickisfalud	Somogy	1 817,94	11,15	0,43
Zselickislak	Somogy	568,97	3,49	0,34
Zselicszentpál	Somogy	388,03	2,38	0,23
Boldogasszonyfa	Baranya	191,52	1,17	0,07
Gödre	Baranya	768,19	4,71	0,12
Magyarlukafa	Baranya	615,61	3,78	0,29
Somogyhárság	Baranya	934,15	5,73	0,19
Vásárosbéc	Baranya	105,11	0,64	0,03
Összesen:		16 300,96	100,00	

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Egyéb érintett (átfedő) Natura 2000 terület a HUDD10013 kódszámú Zselic különleges madárvédelmi terület, az átfedés meghaladja a 99%-ot. A tervezési területnek csaknem fele

(49,8%) országos jelentőségű védett természeti terület, a Zselici Tájvédelmi Körzet. Országos ökológiai hálózat övezet a tervezési területnek több mint 95%-a. A források, lápok és földvárak *ex lege* védettek (1996. évi LIII. törvény a természet védelméről). További védettségi kategóriák a helyi jelentőségű védett természeti területek, az erdőrezervátum és a natúrpark, területi részesedésük az alábbi táblázat szerint.

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
Tájvédelmi Körzet	TK	Zselici TK	8125	49,84	6/1976. OTvH számú határozata
Ökológiai hálózat magterület övezete	MT		15 363	94,25	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
Ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezete	OF		177	1,09	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
Különleges madárvédelmi terület	HUDD 10013	Zselic	16 248	99,68	275/2004 (X. 8.) Korm. rendelet.
Helyi jelentőségű védett természeti terület	TT	Észak-Zselici TT (Simonfa, Cserénfa, Zselickislak, Zselicszentpál)	1718	10,57	13/94/TT/00 (2000)
Helyi jelentőségű védett természeti terület	TT	Kaposgyarmati külterületi védett terület	850	5,23	13/117/TT/04 (2004)
Helyi jelentőségű védett természeti terület	TT	Szentbalázsi védett terület	444,4012	2,74	13/129/TT/04 (2004)
Erdőrezervátum	ER	Ropolyi-erdő Erdőrezervátum	231,9	1,43	4/2000. (III.24.) KöM rendelet

Natúrpark	N	Zselici Ezüsthárs Natúrpark	kb. 6400 ha	kb. 40,00	-
-----------	---	--------------------------------	----------------	--------------	---

1.7. Tervezési és egyéb előírások

Természetvédelmi kezelési terv:

Természetvédelmi kezelési terv a területre vonatkozóan nem készült.

Településrendezési eszközök:

2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

A Somogy Megyei Közgyűlés Elnökének 6/2020.(III.16.) önkormányzati rendelete Somogy Megye Területrendezési Tervéről

Baranya megye Területrendezési Tervéről szóló 4/2020. (IV. 22.) BMÖK rendelet.

Településrendezési tervek:

Bárdudvarnok településrendezési terve, JSZ 11/2003, 2003. december

Bószénfa településrendezési eszközök 1. sz. módosítás, JSZ: 1/2013, 2013. július

Cserénfa településrendezési eszközök 1. sz. módosítás, JSZ: 14/2018, 2018. október

Gálosfa településrendezési terve, JSZ 12/2005, 2005. február

Hajmás településrendezési terve, JSZ 1/2004, 2004. január

Kaposgyarmat településrendezési terve, JSZ 4/2005, 2005. február

Kaposhomok településrendezési terve, JSZ 6/2002, 2002. szeptember

Kaposkeresztúr településrendezési terve JSZ: 8/2002, 2004. január

Kaposvár településrendezési terve 70/2005. (XII. 15.), módosítás 2018. június

Kaposszerdahely településrendezési terve JSZ: 23/2001, módosítás 2005. július

Patca településrendezési terve JSZ:10/2000, módosítás 2010. augusztus

Sántos településrendezési terve JSZ:5/2002, módosítás 2016. szeptember

Simonfa településrendezési terve JSZ: 5/2001, módosítás 2018. november

Szena településrendezési terve JSZ: 2/2003, módosítás 2018. október

Szentbalázs településrendezési terve 15/2004 (XII.30.)

Szilvásszentmárton településrendezési terve 8/2004 (VII.23.), módosítás 2018. november

Zselickisfalud településrendezési terve JSZ: 25/2001, módosítás JSZ:2/2013

Zselickislak településrendezési terve JSZ: 5/2012

Zselicszentpál településrendezési terve JSZ:9/2001, módosítás JSZ: 6/2018

Boldogasszonyfa településrendezési terve JSZ: 2005.(IX.5.)

Gödre településrendezési terve nem található

Magyarlukafa településrendezési terve 1/2004 (I.27.)

Somogyhárság településrendezési terve nem található

Vásárosbéc településrendezési terve nem található

Körzeti erdőtervek és üzemtervek:

A tervezési területre a Somogy Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága Nyugat-Zselic körzet és Kelet-Zselic körzet, valamint a Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága Szigetvári körzet és Sásdi körzet körzeti erdőterve vonatkozik.

Az erdőtervek érvényessége:

Nyugat-Zselic körzet: 2010. január 1. - 2019. december 31. - jelenleg tervezés alatt

Kelet-Zselic körzet: 2015. január 1. - 2024. december 31., ügy száma: 2832/2014.

Szigetvári körzet: 2014. január 1. - 2023. december 31., ügy száma: 1645-1/2013.

Sásdi körzet: 2012. január 1. - 2021. december 31., ügy száma: 7036/2010.

Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek:

A tervezési terület nagy része a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj Zselic-közép-Somogyi Vadgazdálkodási tájegységéhez (tájegység kódszám: 404), kisebb része a Mecseki Vadgazdálkodási tájegységéhez (tájegység kódszám: 405) tartozik.

A tájegységi vadgazdálkodási terveket a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 10/2018. (VII.3.) AM rendelet hirdette ki.

Vadgazdálkodási üzemtervek érvényességi ideje: 2017-2037

Vadgazdálkodók:

Vadgazdálkodási egység kódszáma	Vadgazdálkodó
14-354550-404	Baté-Mosdós-Nagyberki Földtulajdonosok Vadásztársasága
14-354850-404	Zselici Vadásztársaság
14-354950-404	Szent Benedek Vadásztársaság
14-354710-2-4-4	Somogyi Erdészeti és Faipari Zrt. Nyugat Zselic
14-354650-404	Surján-Kapos Völgye Vadásztársaság
14-354720-2-4-4	Somogyi Erdészeti és Faipari Zrt.. Kelet Zselic
02-501450-406	Somogyhársági Nimród Vadásztársaság
02-500451-406	Gödrei Zrt.

Halgazdálkodási tervek:

A vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján halgazdálkodási vízterület az a vízfolyás vagy állóvíz, amely jellegének megváltoztatása nélkül időszakosan vagy állandóan alkalmas a hal életfeltételeinek biztosítására, ide nem értve a haltermelési létesítményt. Az ilyen – nem nyilvántartott – halgazdálkodási vízterületeken, jogszerű horgászati tevékenységet állami horgászjegy vagy turista állami horgászjegy és a hozzájuk tartozó fogási napló birtokában végezhet a horgász, kivéve, ha más jogszabály (pl. Tvt.) alapján az adott vízterületen a horgászat nem megengedett tevékenység.

A halgazdálkodásra jogosult köteles 5 évre szóló halgazdálkodási tervet készíteni minden olyan nyilvántartott halgazdálkodási vízterületre, amelyre nézve területi jegyet ad ki, vagy amelyen horgászati célú haltermelést végez. A halgazdálkodási tervet a halgazdálkodási hatóság hagyja jóvá.

A tervezési területen létesített mesterséges halastavak a Zsippói-halastavak (Bárdudvarnok, víztérkódja: 14-096-1-4), Ropolyi-horgásztavak (Böszénfa), Rákói-halastó (Kaposkeresztúr), Szentbalázsi-halastó (víztérkódja: 14-060-1-5), Galambosi-halastó (Szentbalázs) és Kishárságyi-halastó (Somogyhárságy).

A nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek halgazdálkodási terve az illetékes halgazdálkodási hatóságnál fellelhető.

Vízgyűjtő-gazdálkodási terv:

A tervezési terület az 1155/2016. (III. 31.) Kormányhatározattal kihirdetett Magyarország második (felülvizsgált) vízgyűjtőgazdálkodási terve alapján az 1-12. Kapos tervezési alegységhez tartozik.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek elérhetők a vízügyi honlapon:

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

Egyéb tervek:

Somogy Megye Környezetvédelmi Programja (Somogy Megyei Önkormányzat 2001)

Somogy Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014)

Somogy Megye Területrendezési Terve (2020)

Baranya Megye Területfejlesztési Konceptiója (2013)

Baranya megye Integrált Területi Programja (2018)

2. Veszélyeztető tényezők

A 2019-2020-as terepi felmérés alapján a tervezési területen ható veszélyeztető tényezők az alábbi jelölő értékekre hatnak:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy M=közepes L=kis jelentőségű)	Érintett terület aránya a jelölő érték szempont-jából (%)	Jelölő élőhelyekre vagy fajokra gyakorolt hatás
A06	Gyepművelés felhagyása (legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	M	5	A gyepművelés felhagyása miatt a gyepek gyomosodtak, diverzitásuk csökkent. A kezeletlen területeken cserjésedés, majd beerdősülés várható. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 6440 (ártéri mocsárrétek), 6510 (sík- és dombvidéki kaszálórétek, 6520 (hegyi kaszálórétek). vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)
A26	Felszíni vagy felszín alatti vizek diffúz szennyezését okozó mezőgazdasági tevékenységek	M	10	Növényvédő vegyszerek és műtrágya bemosódása az intenzíven művelt szántókról a természetes élőhelyekre. Főleg a vizes élőhelyek és azok élővilága érzékeny a vegyszerekre. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és kőrsligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 6440 (ártéri mocsárrétek) harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és	L	1	Idegenhonos fafajok (bálványfa, akác, kései meggy, vörös tölgy) területfoglalása a természetes élőhelyek rovására. A denevérfajok esetében minden faj kötődik a természetes erdőkhöz, közvetlenül (szaporodó- és szálláshely) vagy közvetett módon (táplálkozóterület). Az idegenhonos fafajokkal történő felújítás megváltoztatja a

	GMO-kat)			terület táplálék-kínálatát. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 9180 (törmeléklejtő- és szurdokerdők) nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>), gyászszincér (<i>Morimus funereus</i>), havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), magyar tavaszi fésűsbagolylepke (<i>Dioszeghyana schmidtii</i>)
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	H	5	A rövid idő alatt kivitelezett fokozatos felújítóvágások (melyek ökológiai szempontból nem sokban különböznek a tarvágástól), lokálisan az erdei élőhelyek bolygatásával, zavarásával, a mikroklíma kedvezőtlen megváltoztatásával, talajerózióval, gyomosodással, a légyszárúsztint károsításával, az érzékeny fajok esetleges eltűnésével járnak. Hozzájárulnak az egykorú, homogén, vágásos erdőkép fenntartásához. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 9180 (törmeléklejtő- és szurdokerdők). Jelölő fajok: gyászszincér (<i>Morimus funereus</i>), havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>), sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>).
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is	M	80	A holt faanyag az erdei ökoszisztéma fontos alkotóeleme. A holtfa eltávolítása, illetve a holtfa kialakulását gátló gazdálkodási módszerek, csökkentik az élőhelydiverzitást és sok értékes faj életterét, köztük denevér-, madár-, valamint a holtfában fejlődő jelölő bogárfajokét is. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír

				gyertyános-tölgyesek), 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 9180 (törmeléklejtő- és szurdokerdők) skarlátbogár (<i>Cucujus cinnabarinus</i>), nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), gyászscincér (<i>Morimus funereus</i>), havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>), közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>).
B09	Tarvágás	M	5	A tarvágás az élőhely bolygatásával, zavarásával, a mikroklíma kedvezőtlen megváltoztatásával, talajerózióval, gyomosodással, a légyszárúsztint károsításával, az érzékeny fajok esetleges lokális eltűnésével jár. Hozzájárulnak az egykorú, homogén, vágásos erdőkép fenntartásához. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 6430 (üde, tápanyaggazdag magaskórósok) skarlátbogár (<i>Cucujus cinnabarinus</i>), nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), gyászscincér (<i>Morimus funereus</i>), havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>), díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>), magyar tavaszi fésűsbagolylepke (<i>Dioszeghyana schmidtii</i>), sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>), közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>).
B16	Faanyag szállítása	M	5	A vágások területén és a faanyag-szállításra használt földutakon jelentős mértékű a talajerózió. A vonszolásos kihordás, a lejtőirányú feltáróutak egyaránt hozzájárulnak a termőréteg lehordásához. A szállítási tevékenység élőhelyek degradációját, fajok pusztulását okozhatja. Érintett közösségi jelentőségű fajok és

				élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 9180 (törmeléklejtő- és szurdokerdők) sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>), csíkos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>).
B17	Erdészeti talajművelési és egyéb talajkezelési gyakorlatok	L	5	A pászták készítése a felújításokban jelentős talajbolygatással, az erdei élőhelyek degradálásával, a fajkészlet szegényítésével, a talajerózió elősegítésével jár. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 9180 (törmeléklejtő- és szurdokerdők) csíkos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>), nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>).
B20	Növényvédő szerek erdészeti használata	L	10	A felújításokban alkalmazott gyomirtó vegyszerek hozzájárulhatnak az erdei élőhelyek degradálásához, a fajkészlet szegényedéséhez, a lágyszárú szint diverzitásának csökkenéséhez. A rovarölő szerek használata (nem csak az erdészeti célú kijuttatás) veszélyezteti a jelölő és védett rovarfajokat is. A táplálékbázis mennyiségének és diverzitásának csökkenése miatt minden denevérfaj veszélyeztetett. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 9180 (törmeléklejtő- és szurdokerdők), 6430 (üde, tápanyaggazdag magaskórósok), 7230 (mészkedvelő üde láp- és sásrétek). nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), nagy hősincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>), csíkos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>), magyar tavaszi fésűsbagolylepke (<i>Dioszeghyana</i>

				<i>schmidtii</i>), díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), nyugati pizsedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>).
E01	Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra	L	10	Inváziós fajok terjedési útvonalai gyakran az utak mentén húzódnak, a szállítási tevékenység újabb inváziós fajok behurcolásának kockázatát jelenti. A kapcsolódó infrastruktúra (vízelvezető árkok) és karbantartási tevékenység (burkolt utak esetleges sózása, útszélek vegyszerezése) a környező élőhelyek degradációját okozhatja. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és körisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 6430 (üde, tápanyaggazdag magaskórósok), 6440 (ártéri mocsárrétek), 6510 (sik- és dombvidéki kaszálórétek), 6520 (hegyi kaszálórétek), 7230 (mészkedvelő üde láp- és sásrétek).
F01	Más földhasználatú terület lakott területté, településsé vagy rekreációs területté alakítása	L	5	Rekreációs terület céljára történő területfoglalás a jelölő élőhelyek területéből. (Pl. látogatóközpont, parkoló, horgásztó.) Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és körisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők). Jelölő fajok életterének csökkenése nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), nagy hörcsincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), gyászcsincér (<i>Morimus funereus</i>), havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>), keleti lápibagoly (<i>Arytrura musculus</i>), magyar tavaszi fésűsbagolylepke (<i>Dioszeghyana schmidtii</i>)
F07	Sport, turisztikai és	L	15	A gyakran engedély nélkül üzött technikai sportok, mint a terepmotorozás, off-road

	szabadidős tevékenységek			terepjárózás, quadozás zavarást, zajszennyezést, taposási kárt okoznak a természetes élőhelyeken. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek) sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>)
G08	Hal- és vadállomány kezelése	H	100	A magas vadlétszám sokféle kárt okoz, pl.: taposás, túsás, rágás, hántás, erózió, bolygatás, az erdők természetes felújulásának akadályozása. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és körisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 9180 (törmelékletjő- és szurdokerdők), 6430 (üde, tápanyaggazdag magaskórósok), 6440 (ártéri mocsárrétek), 6510 (sík- és dombvidéki kaszálórétek), 6520 (hegyi kaszálórétek), 7230 (mészkedvelő üde láp- és sásrétek). sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>)
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	M	20	A bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) elsősorban utak, nyiladékok mentén terjed és veszélyezteteti a természetes élőhelyeket. A selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) gyepekben, szántók szélén terjedve elsősorban a nyílt élőhelyeken gyomosít. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 6510 (sík- és dombvidéki kaszálórétek), 6520 (hegyi kaszálórétek)
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	40	Az intenzíven terjedő tájidegen fafajok - elsősorban a fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>), kis részben a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>) és a kései meggy (<i>Padus serotina</i>) - terjeszkedése veszélyezteteti az erdei élőhelyeket, a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjedése pedig elsősorban a fátlan élőhelyeket. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 91E0 (puhafás

				ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 9180 (törmeléklejtő- és szurdokerdők), 6430 (Üde, tápanyaggazdag magaskórósok), 6440 (ártéri mocsárrétek).
K04	Hidrológiai áramlás módosítása	M	30	Sok patak medrét szabályozták, mélyítették, ezeket ma is rendszeresen karbantartják, tisztítják, kotorják, így a területről gyorsan levezetik a csapadékvizet, csökkentik a talajvízszintet, hozzájárulnak a völgytalpak szárazodásához. Élőhelyek degradációját, megszűnését, jelölő fajok állománycsökkenését okozhatja. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 6430 (üde, tápanyaggazdag magaskórósok), 6440 (ártéri mocsárrétek), 7230 (mészkedvelő üde láp- és sásrétek) ritka hegyiszitakötő (<i>Cordulegaster heros</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>).
N02	Aszály és csapadék-mennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	H	100	A csapadékeloszlás átrendeződése, a hosszú aszályos időszakok gyakoribbá válása az élőhelyek átalakulását, szárazodását, jellegük megváltozását, a vizes élőhelyek gyomosodását okozzák. A hirtelen lezúduló nagy intenzitású esők a meredekebb oldalakban, főleg a vágásterületeken jelentős talajeróziót okoznak. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 6430 (üde, tápanyaggazdag magaskórósok), 6440 (ártéri mocsárrétek), 7230 (mészkedvelő üde láp- és sásrétek)

Jövőbeli potenciális hatások:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy M=közepes L=kis jelentőségű)	Érintett terület aránya a jelölő érték szempont-jából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
F05	Sport, turisztikai és szabadidős infrastruktúra létrehozása vagy fejlesztése	M	20	Turisztikai beruházások, rendezvények érdekében történhet további területfoglalás a jelölő élőhelyek területéből, ami egyúttal több jelölő faj életterének csökkentését is jelenti. Érintett közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek: 91K0 (illír bükkösök), 91L0 (illír gyertyános-tölgyesek), 91E0 (puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), 7230 (mészkedvelő üde láp- és sásrétek) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), gyászscincér (<i>Morimus funereus</i>), havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>), díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>), keleti lápibagoly (<i>Arytrura musculus</i>), sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>)

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Natura 2000 terület rendeltetése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve (ahol gazdálkodási tevékenység folyik) a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

91K0 Illír bükk (*Fagus sylvatica*)-erdők (*Aremonio-Fagion*), 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*), 9180 Lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása.

91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmenion minoris*) 91E0 *Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai, 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórét (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása.

A termőhelyi adottságoknak megfelelő, a természetes élőhelytípushoz közelítő erdőállományok kialakulásának elősegítése. Az őshonos fafajú, az élőhelytípusnak megfelelő cserje- és gyepszinttel rendelkező, elegyes, vegyeskorú, vertikálisan tagolt, mozaikos, idegenhonos fajktól mentes, holtfában és mikro-élőhelyekben gazdag, idős állományrészeket is tartalmazó erdők kialakítása és fenntartása. A természetes vagy természetszerű állományokban a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülésének elősegítése.

A drasztikus beavatkozásoktól mentes, folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok alkalmazása, a természetvédelmi célokkal összhangban levő gazdálkodás folytatása.

A közösségi jelentőségű és védett állatfajok populációinak megőrzése. A xilofág rovarfajok - nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), gyászscincér (*Morimus funereus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*) - védelméhez az idős, részben pusztuló faegyedek és állományrészek, változatos szerkezetű erdők folyamatos jelenlétének megteremtése, a holt faanyag jelenlétének biztosítása.

Az erdők jó egészségi állapotának, és a változó klímaviszonyokhoz való alkalmazkodás képességének fenntartása érdekében a természetes élőhelytípusnak megfelelő elegyes fafajösszetétel és változatos erdőszerkezet kialakítása.

Az adventív (részben inváziós) fásszárúak és lágyszárúak (különösen a bálványfa (*Ailanthus altissima*), akác (*Robinia pseudoacacia*)) jelenlétének, területfoglalásának, terjeszkedésének folyamatos kontrollálása.

A nagyvadak számának csökkentése az elemeiben teljes, folyamatában hiánytalan, hosszú távon is egészséges faállományt eredményező természetes erdőmegújulás feltételeinek biztosítása érdekében.

A források, vízfolyások, vizes élőhelyek természetességének megőrzése, illetve helyreállítása.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A fenntartási tervben szereplő javaslatok meghatározása a tervezési területen található, 2019-2020-ban elvégzett élőhelytérképezés alkalmával felmért élőhelytípusok alapján történt, a jelölő értékek és a kialakult gazdálkodási módok figyelembe vételével. A faj- vagy élőhelyvédelmi szempontból azonos kezelést igénylő területegységeket jelen terv ún. *kezelési egységként* határolja le és jeleníti meg a 3.2.5. fejezet térképmellékleteiben valamint a 3.2.1. fejezetben. A természetvédelmi kezelési javaslatok közül először a teljes tervezési területre, majd az egyes kezelési egységekre vonatkozóakat tárgyalja a terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A tervezési terület jellemző élőhelytípusai az ezüsthársas illír bükkösök és illír gyertyános-tölgyesek, ezek összes területe 8886,68 hektár. Az állandó vizű patakok mentén kialakult ligeterdők jelenlegi területe összesen 345,34 hektár. A dombsági irtásrétek jelentős része a legeltetés és kaszálás felhagyása után mára beerdősült, meglévő maradvány foltjai összesen 359,98 hektárt tesznek ki, főként kaszálással hasznosítottak. Ritka erdei élőhelyet jelentenek a szurdokerdők (23,63 hektár) és a forrásos, szivárgó vizes termőhelyek lágyszárú növényzetét alkotó üde magaskórósok (6,80 hektár). A völgyalji fátlan vizes élőhelyek összes kiterjedése a területen 43,77 hektár.

Ebben a fejezetben meghatározásra kerültek elsőként a *gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok*, majd a *gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok* is, amelyek valamennyi érintett kezelési egységen ajánlottak. Ezt követően a kezelési egységeknél már csak azok a javaslatok jelennek meg, amelyek az általános javaslatokon felül kimondottan csak az adott kezelési egységhez kötődnek.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 8. § értelmében a Natura 2000 terület fenntartási céljainak elérését nem veszélyeztető vagy nem sértő és a Natura 2000 terület jelölésekor jogszerűen, végleges engedélynek megfelelően folytatott tevékenység korlátozás nélkül folytatható. A védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területen tilos engedély nélkül vagy az engedélytől eltérő módon olyan tevékenységet folytatni, illetve olyan beruházást végezni, amely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza.

A terület részben átfed a Zselic Tájvédelmi Körzettel, ahol minden típusú területhasználat esetében figyelembe kell venni a természet védelméről szóló 1996. LIII. tv. 31. § rendelkezését, mely szerint tilos a védett természeti terület állapotát (állagát) és jellegét a természetvédelmi célokkal ellentétesen megváltoztatni.

A) Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok

Építési tevékenység:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. 35. § (1) értelmében védett természeti területen tilos olyan épületet, építményt, nyomvonalas létesítményt, berendezést létesíteni vagy üzembe helyezni, amely annak jellegét és állapotát veszélyezteti, károsítja, vagy ott a tájképi egységet megbontja. A védett területeken kívüli részek esetében építési tevékenység engedélyezése szintén csak akkor javasolt, ha az a természetvédelmi célokkal összeegyeztethető, jelölő fajokra és élőhelyekre nincs jelentős káros hatással. Az új építmények tájba illesztéséről a hatályos szabványoknak és a településrendezési eszközök előírásainak is megfelelően gondoskodni kell. Óriásplakát vagy más tájképbe nem illeszkedő építmény elhelyezése nem javasolt.

Infrastruktúra hálózatok:

A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, új nyomvonalú utak kialakítása, földutak burkolása nem javasolt.

A vonalas infrastruktúrákat kezelő szervek (áram- és gázszolgáltató, közútkezelő) részéről az ingatlanok karbantartása során a természeti és táji értékek kímélete, védelme, a környezetre ártalmas anyagok használatának minimalizálása szükséges.

Látogatás:

A tervezési terület (a fokozottan védett területek kivételével) szabadon látogatható. A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet értelmében száznál több fő részvételével zajló közösségi és tömegsportesemény rendezéséhez, valamint a technikai jellegű sporttevékenység folytatásához a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges. A rendezvények előtt a természetvédelmi kezelővel (Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság) való előzetes egyeztetés ajánlott. A terület sérülékenysége miatt technikai és motorsportok engedélyezése nem javasolt. A területen költő fokozottan védett madarak fészkének védőzónáiban a költési időben tilos a látogatás.

Hatékony együttműködést kell kialakítani a természetvédelmi kezelő, a gazdálkodók és az önkormányzatok, valamint a helyi civil szerveződések között. További feladat a turisták és a helyi közösség tájékoztatása, felvilágosítása, valamint szükség esetén tiltó és tájékoztató táblák kihelyezése.

B) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

Erdőgazdálkodás:

Az erdőgazdálkodás során fontos az erdőterületek ökoszisztémaként való kezelése, a faanyagtermelésen túl az egyéb ökoszisztéma-szolgáltatások (mint pl.: a tiszta levegő, hozzáférhető ivóvíz, talajvédelem, vízkárvédelem, rekreáció, turizmus, tájképvédelem) hosszútávú biztosítása.

A jelenlegi, elcseresített üde erdőket hosszú távon a termőhelynek megfelelő természetes fafaj-összetételű bükkös és gyertyános-tölgyes erdőkké javasolt alakítani.

Dombháton és domboldalakon az oda telepített kocsányos tölgyet fokozatosan javasolt lecserélni kocsánytalan tölgyre a jelenlévő, termőhelynek megfelelő őshonos fafajok kímélete mellett. Tekintettel az idős kocsánytalan tölgyek jelentős mértékű hiányára, a kocsányos tölgy letermelése fokozatosan történjen (tölgyhöz kapcsolódó jelölő állatfajok védelme érdekében).

Az erdők felújítása során csak a területen őshonos fafajok magvetése, csemetézése javasolt. Az erdősítésben használt szaporítóanyag (mag, csemete) lehetőleg tájon belüli, zselici származású legyen.

A kitermelt faanyag jó természetességi állapotú gyepeken keresztül való szállítása és ezeken az élőhelyeken való deponálása a gyepek károsításával, gyomosodással jár, ezért nem javasolt.

A jelenlegi erdőállomány túlnyomó része fiatal, a még meglévő néhány idősebb honos állomány esetében javasolt a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód tervezése, és az idős állományok arányának növelése.

Javasolt a cserjeszint és az erdőszéli cserjés sávok megtartása a közösségi jelentőségű rovarok és madár fészkelőhelyek megőrzése érdekében.

Az ökológiai egyensúly fenntartása, és sok jelölő faj és élőhely (pl. odúlakó fajok (madarak, denevérek), szaproxilofág ízeltlábúak (szarvasbogár, cincérfajok, skarlátbogár stb.)) megőrzése szempontjából is elsődleges fontosságú a holt faanyag mennyiségének növelése (javasolt min. az élőfakészlet 5%-a), az álló és fekvő holt fák térben és időben is folyamatos jelenlétének biztosítása az erdőkben. Javasolt a növedékfokozó gyérítések és a bontóvágások

során a sérült, alászorult, száradó honos faegyedek kímélete, a holtfa képződésének biztosítása. Az idős vagy vegyes korú honos állományokban természetvédelmi szempontból legalább a teljes élőfakészlet 5%-ának megfelelő mennyiségű álló és fekvő, lehetőleg vastag (20 cm-nél nagyobb törzsátmérőjű) holt faanyag biztosítása indokolt.

Már fiatalok állományok utolsó tisztítása során javasolt kiválasztani néhány (kb. 3-5 fa/ha), az átlagosnál természetesebb, terebélyesebb ágrendszerű faegyedet, amelynek felszabadításával (a környező egyedek kivágásával) a későbbiekben még nagyobb koronájú egyed, biotópfá alakítható ki. Az ilyen egyedek kímélete, végül holtfaként is a területen tartása javasolt.

Gyepgazdálkodás:

A terület kezelése során a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet előírásai az irányadók. A gyepek becserjésedését aktív kezeléssel, lehetőleg extenzív gazdálkodási módok alkalmazásával javasolt megelőzni. Erős gyomosodás esetén, egyes területrészekben javasolt az évi többszöri kaszálás is az inváziós növényfajok visszaszorítása érdekében. Felázott talajon a nehézgépekkel történő munkavégzés kerülendő.

Vadgazdálkodás:

A csülkös vad állományok jelentős csökkentése javasolt. Az elérendő vadlétszám meghatározásánál az élőhely fennmaradását nem veszélyeztető, az erdőfelújítások sikerességét kerítés nélkül biztosító szint elérése a természetvédelmi szempontból támogatható cél.

Vadat vonzó létesítmény (szóró, sózó, vadetető, stb.) elhelyezése a jelölő élőhelyeken (különösen a vizes élőhelyeken) nem javasolt. Új vadgazdálkodási építmények létesítése, a meglévők átalakítása vagy áthelyezése előtt a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetetni szükséges.

A vadtakarmányozás természetvédelmi szempontból csak abban az esetben indokolt, ha a vadlétszám az élőhely fennmaradását nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken.

A szórók, etetők, egyéb vadgazdálkodási létesítmények környezetében gondoskodni kell a folyamatos gyommentesítésről. A takarmányozás során törekedni kell a gyommentes etetőanyag használatára, elkerülve ezzel az intenzíven terjedő és/vagy idegenhonos növényfajok terjesztését és az élőhelyek leromlását, veszélyeztetését.

Nem őshonos vadfajok állományainak fenntartása természetvédelmi szempontból nem kívánatos a területen.

Vízgazdálkodás:

A Natura 2000 jelölő élőhelyek jó természeti állapotban való fennmaradását és a természeti állapot javítását szolgáló vízgazdálkodás folytatható.

A patakok tervezési területre eső szakasza gyakran erősen módosított, vízelvezető szerepük az oldalárkokkal jelentős. Javasolt a medermorfológiai viszonyok közelítése a természetes állapothoz (természetes mederfejlődés érvényesülésének biztosítása, illetve revitalizáció a természetközeli állapotok kialakítása érdekében) a patakok tervezési területet érintő szakaszai esetében.

1. KEZELÉSI EGYSÉG: Üde erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Üde erdők

Dombhátak, domboldalak és állandó vízfolyás nélküli völgyek bükkös és gyertyános-tölgyes erdei, továbbá a rendszerint állandó vízfolyással rendelkező völgyek felsőbb szakaszain kialakult szurdokerdők vannak ebben a kezelési egységben. Ide tartoznak továbbá ezek származékai, az őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők, az idegenhonos fajokkal elegyes honos erdők, őshonos fafajú fiatalosok és vágásterületek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

K2 – Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek

K5 – Bükkösök

LY1 – Szurdokerdők

RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

RDb – Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők

P1 – Őshonos fafajú fiatalosok

P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

P8 – Vágásterületek

RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91K0 Illír bükkösök (*Aremonio-Fagion*)

91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronio-Carpinion*)

9180 *Törmeléklető- és szurdokerdők (*Tilio-Acerion*) (*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

havasi cincér (*Rosalia alpina*), csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), gyászscincér (*Morimus funereus*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), sárgahasú unka (*Bombina variegata*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), magyar tavaszi-fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), fali gyík (*Podarcis muralis*), erdei sikló (*Zamenis longissimus*), tavi denevér (*Myotis dasychneumon*), nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*), erdei béka (*Rana dalmatina*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

farkasölő sisakvirág (*Aconitum vulparia*), bükkös kispárlófű (*Aremonia agrimonoides*), gímpáfrány (*Asplenium scolopendrium*), fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*), kardos madársisak (*Cephalanthera longifolia*), farkasboroszlán (*Daphne mezereum*), szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*), széleslevelű nőszőfű (*Epipactis helleborine*), ibolyás

nőszőfű (*Epipactis purpurata*), kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*), kisvirágú hunyor (*Helleborus dumetorum*), nemes májvirág (*Hepatica nobilis*), tarka lednek (*Lathyrus venetus*), békakonty (*Listera ovata*), madárfészek (*Neottia nidus-avis*), bíboros kosbor (*Orchis purpurata*), kétlevelű sarkvirág (*Platanthera bifolia*), karéjos vesepáfrány (*Polystichum aculeatum*), díszes vesepáfrány (*Polystichum setiferum*), szártalan kankalin (*Primula vulgaris*), szúrós csodabogyó (*Ruscus aculeatus*), lónyelvű csodabogyó (*Ruscus hypoglossum*), piritógyökér (*Tamus communis*), zalai bükköny (*Vicia oroboides*), pettyes göte (*Triturus vulgaris*), barna varangy (*Bufo bufo*), fürgye gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), lábatlan gyík (*Anguis fragilis*), rézsikló (*Coronella austriaca*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Szurdokerdőkben és fokozottan védett területeken az idegenhonos fafajok nélküli állományokban természetvédelmi szempontból javasolt a teljes kímélet, nem indokolt semmilyen fakitermelési munka végzése, az állományokat a természetes erdődinamikai folyamatok feltételeinek biztosításával javasolt fenntartani.

Természetvédelmi szempontból legalább a jelölő, természetszerű, elegyes bükkös és gyertyános-tölgyes állományokban javasolt a folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási módok alkalmazása, illetve olyan (természetszerű szerkezetű, elegyes, vegyes korú) állományok kialakulásának elősegítése, amelyek alkalmasak az örökerdőként való kezelésre.

Vágásos gazdálkodás esetén javasolt minél kisebb vágásterületek kialakítása. A pusztuló faegyedek, valamint az álló és fekvő holtfa eltávolítására irányuló egészségügyi fakitermelések végzése kerülendő. Természetvédelmi szempontból minimum az élőfakészlet 5%-ának megfelelő mennyiségű, lehetőleg 20 cm-nél nagyobb törzsmérőjű honos fajú holtfa jelenlétének biztosítása indokolt.

Az erdőhasználatok során javasolt a lehető legkisebb zavarással járó technológiát alkalmazni, ügyelni a talaj, a lágyszárú- és a cserjeszint kíméletére. Körültekintően kiválasztott, állandósított közelítőnyomok használata javasolt.

Illír bükkösök és illír gyertyános-tölgyesek esetében az őshonos elegyfajfajok között a nevelővágások tervezésénél, ill. kivitelezésénél számolni kell az ezüsthárs, illetve kisebb arányban és kisebb jelentőséggel a cser és virágos kőris jelenlétével is. E fafajokat az elegyes állományok kialakítása és fenntartása során ugyanúgy szükséges alkalmazni, illetve kímélni, mint a bükkösök és gyertyános-tölgyesek egyéb, általánosabb elegyfáit. Az egyértelműen bükk dominanciájú fiatal és középkorú erdőkben a nevelővágások végrehajtásánál az ezüsthárs - ha az elegyaránya a kocsánytalan tölgygel és gyertyánnal együtt a 20%-ot nem haladja meg - teljes mértékben megkímélhető, visszahagyható, illetve a hársra legfeljebb a főfafajra tervezettnél nem nagyobb erélyű beavatkozást javasolt megcélózni. Azokban a fiatal és középkorú bükkös állományokban, ahol az ezüsthárs jelentősebb elegyarányt ér el, vagy kifejezetten domináns (azaz konszociációt alkot), az ezüsthárs visszaszorítása esetén is javasolt egy erősen elegyes bükkös kialakítása, a nevelővágások során (a gyertyán mellett) az ezüsthárs térfoglalásának fokozatos csökkentésével párhuzamosan javasolt a bükk, kocsánytalan tölgy, valamint az egyéb őshonos elegyfák elegyarányának növelését biztosítani.

A fahasználatokat javasolt úgy tervezni, hogy a 100 évnél idősebb honos állományok aránya ne csökkenjen, és a 120 évnél idősebb honos állományok minimum 20%-a ne kerüljön véghasználatra az adott erdőtervezési ciklusban.

A természetszerű erdőszerkezet és az állományok természetes felújulásának elősegítése érdekében elengedhetetlen a vadlétszám csökkentése, a vad-, és erdőgazdálkodási célok összehangolása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységekre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A tervezési területre vonatkozóan kötelezően betartandó a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.

A tervezési terület védett természeti területekkel átfedő részein az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről kötelezően betartandó.

A tervezési terület erdőterületein kötelezően betartandó a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról.

A körzeti erdőtervek előírásai kötelezően betartandók.

b) Javasolt előírások:

E03 A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. *(Megjegyzés: szurdokerdőkben és természetszerű fokozottan védett állományokban faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód, természetszerű, elegyes bükkös és gyertyános-tölgyes állományok örökzöldként való kezelése.)*

E08 Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).

E09 A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.

E10 Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével. *(Megjegyzés: erdőrezervátum magterületén, fokozottan védett területek természetesszerű állományaiban, természetszerű szurdokerdőkben.)*

- E13 Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
- E16 A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
- E17 Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása. *(Megjegyzés: a csak részben elhalt, pusztuló, honos fajú faegyedek is kímélendők.)*
- E18 A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
- E20 Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása. *(Megjegyzés: Fészkelési időszak: rétisas: 01. 01.-tól 07. 15.; fekete gólya: 03. 01-08.15.; barna kánya: 04. 01. – 07. 31., darázsölyv: 05.01. – 08.15. Ebben az időszakban a fészkek 400 m (barna kánya és darázsölyv esetében 200 m) sugarú környezetében semmilyen gazdasági tevékenység vagy más zavarás nem megengedett. Fészkelési időn kívül a fészkek 100 m (barna kánya és darázsölyv esetében 50 m) m sugarú környezetében nem végezhető fakitermelés. A védőzónák méretét és alakját indokolt esetben ettől eltérően is kijelölhetik a természetvédelmi kezelő és az erdőgazdálkodó szakemberei közös megegyezéssel. Újabb fokozottan védett madárfaj fészkelése esetén szintén egyeztetés szükséges a megfelelő időbeli és térbeli kezelési korlátozások meghatározásához.)*
- E26 Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
- E28 Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
- E29 A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
- E33 Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése. *(Megjegyzés: A természetes felújításra alkalmas jelölő élőhelyeken. Ahol elkerülhetetlen a tarvágás, javasolt minél kisebb összefüggő vágásterületek*

kialakítása.)

- E57 Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása. (Megjegyzés: *A termőhelynek megfelelő állománytípus kialakítása.*)
- E58 Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása. (Megjegyzés: *Felújításban javasolt elegyfajok a termőhelynek megfelelően: bükk (*Fagus sylvatica*), gyertyán (*Carpinus betulus*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vénic szil (*Ulmus laevis*), hegyi szil (*Ulmus glabra*), magyar kőris (*Fraxinus angustifolia* ssp. *pannonica*), mézgás éger (*Alnus glutinosa*), kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*), nagylevelű hárslili (*Tilia platyphyllos*), ezüsthárs (*Tilia tomentosa*), mezei juhar (*Acer campestre*), korai juhar (*Acer platanoides*), hegyi juhar (*Acer pseudoplatanus*), cser (*Quercus cerris*), vadcsereesznye (*Cerasus avium*), zselnicemeggy (*Padus avium*))*
- E81 Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett. (Megjegyzés: *Lehetőleg emelve közelítve.*)
- E84 Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészeket korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete.
- E85 A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.
- VA01 Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az élőhelyek fejlesztése érdekében javasolt az állományok természetességének növelését célzó kezelési módok alkalmazása az erdőgazdálkodásban (vagy adott esetben ugyanebből a célból a kezelések elhagyása).

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A vágásos üzem mód hagyományos szemléletű fahasználati az erdőszerkezet elszegényedését, homogenizációját eredményezik, vagy azt tartják fenn. A természetes erdők szerkezete változatosabb a kezelt erdők szerkezeténél. Bizonyos erdőszerkezeti elemek nagyobb aránya és a különféle megjelenési formáik az erdőkhöz kötődő közösségi jelentőségű fajok többségének előfordulási viszonyait is nagyban meghatározzák. A differenciált átmérőeloszlású, többkorú erdők folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodás mellett alakulhatnak ki, illetve tarthatók fenn. Ezek az erdők képesek leginkább biztosítani azt a mozaikos, heterogén erdőszerkezetet, amely hosszabb távon

fenntarthatja az erdei biodiverzitást a gazdálkodással érintett erdőterületeken.

Az erdőgazdálkodási tevékenységgel nem érintett, idősebb, nagyobb méretű fákkal jellemezhető faállományfoltok a természetes bolygatások és az erdődinamika szabad érvényesülését is lehetővé teszik. Az ilyen állományrészek biztosíthatják az erdőlakó denevérek, harkályok és más erdei madárfajok élő-, illetve fészkelőhelyét.

Őshonos faállományokban a kisebb-nagyobb méretű és korhadtsági állapotú fekvő és álló holtfa, facsonk, élő odvasfa, illetve élőfán előforduló nagy holtfarészek nem helyettesíthető élőhelyet nyújtanak számos élőlénycsoport számára. A különböző holtfaformák a gombák, szaproxilofág rovarok, harkályok, erdőlakó denevérek, odúlakó madarak és emlősök részére nyújtanak élő-, búvó-, fészkelő- vagy táplálkozóhelyet.

Az erdőszélen vagy az erdőtömbön belüli utak, nyiladékok és tisztások mentén kialakuló természetes erdőszegély egy összefüggő (vagy csak részben összefüggő) cserjés sáv, amely egy fahossznyi szélességben akár magát a faállományt is magába foglalhatja. A cserjés erdőszegélyek elsősorban a védett lepkék, más védett rovarok, kisemlősök, énekesmadarak, védett lágyszárú növények előfordulását, illetve táplálkozó- és élőhelyét biztosíthatják.

2. KEZELÉSI EGYSÉG: Vízhez kötött erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Vízhez kötött erdők

Állandó vizű patakok mentén kialakult égerligetek és keményfás ligeterdők, valamint az időszakosan pangóvizű égeres mocsárerdők tartoznak ebbe a kezelési egységbe. Az ezek termőhelyén lévő őshonos fafajú puhafás jellegtelen erdők és nedves cserjések is ide kerültek besorolásra.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek kódja/neve:

J2 – Láp- és mocsárerdők

J5 – Égerligetek

J6 – Keményfás ártéri erdők

P2a – Üde és nedves cserjések

P2c – Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok állományai

RB – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek kódja/neve:

91E0 *Puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, láperdők (*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely)

91F0 Keményfás ligeterdők

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nagy hörcsincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), sárgahasú unka (*Bombina variegata*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), ritka hegyiszitakötő (*Cordulegaster heros*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), kerekvállú állasbogár (*Rhysodes sulcatus*), keleti lápibagoly (*Arytrura musculus*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), erdei béka (*Rana dalmatina*), tavi denevér (*Myotis dasychneme*), nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*).

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*), békakonty (*Listera ovata*), madárfészek (*Neottia nidus-avis*), kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*), pirítógyökér (*Tamus communis*), dunántúli vízifutrinka (*Carabus nodulosus*), barna varangy (*Bufo bufo*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), mocsári béka (*Rana arvalis*), vízisikló (*Natrix natrix*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a keményfás ligeterdő (91F0) állományok esetében javasolt a

folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok alkalmazása, illetve olyan (természetszerű szerkezetű, elegyes, vegyes korú) állományok kialakulásának elősegítése, amelyek alkalmasak az örökerdőként való kezelésre.

Az égerligetek és égeres mocsárerdők (91E0) minden jelölő élőhelyként azonosított természetű állománya esetében javasoljuk a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok alkalmazását, a védett területeken lehetőleg faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód, és csak természetvédelmi célú beavatkozások (pl. inváziós fajok eltávolítása, többkorú, elegyes állomány kialakulását segítő beavatkozások) tervezését. A jelölő élőhelyek hosszú távú és gazdaságos fenntartása, illetve jó természetességű állományaik kiterjedésének növelése érdekében fontos (kísérleti jellegű beavatkozásokkal is) vizsgálni a puhafás állományok folyamatos erdőborítást biztosító kezelésének gyakorlati lehetőségeit.

Vágásos gazdálkodás esetén javasolt minél kisebb vágásterületek kialakítása, és a mély fekvésű, vízállásos, és a közvetlen patakparti állományrészek hagyásfacsoporthoz való visszahagyása és megőrzése annak természetes pusztulásáig.

A völgyekben lévő, egyértelműen mézgás éger dominanciájú erdőkben a nevelővágások végrehajtása során a meglevő őshonos elegyfajok megtartására javasolt hangsúlyt helyezni. Ezekre az elegyfajokra (elsősorban gyertyán, bükk, mezei juhar, vénic szil, hegyi szil, kislevelű hárs, magyar kőris, magas kőris, zselnicemeggy, törékeny fűz, fehér fűz) - ha az együttes elegyarányuk a 20%-ot nem haladja meg - csak a főfafajra tervezettnél nem nagyobb erélyű beavatkozást javasolt megcélózni.

A völgyekben lévő, egyértelműen kocsányos tölgy dominanciájú erdőkben a nevelővágások végrehajtása során a meglevő őshonos elegyfajok kímélete javasolt. A magyar kőrisre / magas kőrisre - ha az elegyaránya a 20%-ot nem haladja meg - csak a főfafajra tervezettnél nem nagyobb erélyű beavatkozást javasolt megcélózni. Ugyanez javasolható a további őshonos elegyfajokra (vénic szil, mezei szil, mézgás éger, gyertyán, zselnicemeggy, fehérnyár, feketenyár, mezei juhar, tatárjuhar). Ha az említett elegyfajok már a kocsányos tölgy alá szorult helyzetben vannak, akkor az előhasználatok során teljes egészében megkímélhetők.

Kiemelt figyelmet javasolt fordítani főleg a nagyobb törzsmérőjű (>20cm), honos fajú, lábon álló vagy fekvő holt faanyag területen tartására, a pusztuló, odvasodó faegyedek megőrzésére az állományban és a hagyásfacsoporthoz is.

A természetű erdőszerkezet és az állományok természetes felújulásának elősegítése érdekében elengedhetetlen a vadlétszám csökkentése, a vad-, és erdőgazdálkodási célok összehangolása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A tervezési területre vonatkozóan kötelezően betartandó a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.

A tervezési terület védett természeti területekkel átfedő részein az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről kötelezően betartandó.

A tervezési terület erdőterületein kötelezően betartandó a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról.

A körzeti erdőtervek előírásai kötelezően betartandók.

b) Javasolt előírások:

- E03 A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. *(Megjegyzés: jó természetességű jelölő állományokban: égerligetekben, égeres mocsárerdőkben és keményfás ligeterdőkben.)*
- E11 A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részleteként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával.
- E17 Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
- E18 A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
- E20 Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása. *(Megjegyzés: Fészkelési időszak: rétisas: 01. 01.-tól 07. 15.; fekete gólya: 03. 01-08.15.; barna kánya: 04. 01. – 07. 31., darázsölyv: 05.01. – 08.15. Ebben az időszakban a fészkek 400 m (barna kánya és darázsölyv esetében 200 m) sugarú környezetében semmilyen gazdasági tevékenység vagy más zavarás nem megengedett. Fészkelési időn kívül a fészkek 100 m (barna kánya és darázsölyv esetében 50 m) m sugarú környezetében nem végezhető fakitermelés. A védőzónák méretét és alakját indokolt esetben ettől eltérően is kijelölhetik a természetvédelmi kezelő és az erdőgazdálkodó szakemberei közös megegyezéssel. Újabb fokozottan védett madárfaj fészkelése esetén szintén egyeztetés szükséges a megfelelő időbeli és térbeli kezelési korlátozások meghatározásához.)*
- E28 Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
- E33 Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.

(Megjegyzés: A természetes felújításra alkalmas jelölő élőhelyeken, ahol elkerülhetetlen a tarvágás, javasolt minél kisebb összefüggő vágásterületek kialakítása.)

- E57 Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása. *(Megjegyzés: A termőhelynek megfelelő állománytípus kialakítása.)*
- E81 Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett. *(Megjegyzés: Lehetőleg emelve közelítve.)*
- E85 A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.
- VA01 Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az állományok megfelelő természetességének biztosításához (a felelős erdőgazdálkodás mellett) alapvető fontosságú a termőhelyek megfelelő vízháztartásának biztosítása, szükség esetén helyreállítása.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A területen kis kiterjedésben megtalálható patakparti égerligetek és keményfás ligeterdők, az időszakosan pangóvízes égeres mocsárerdők kiemelkedő természeti értéket jelentenek, növelik az Észak-Zselic élőhelyi és faji diverzitását és számos jelölő fajnak nyújtanak élőhelyet. A természeteshez faji összetételében, koreloszlásában és szerkezetében is minél jobban közelítő, diverz, idős állományrészeket is tartalmazó erdők ökológiai szempontból stabilabbak, élőviláguk gazdagabb és változatosabb, ezért természetvédelmi szempontból az ilyen állományok kialakítása illetve fenntartása a legelőnyösebb. Őshonos faállományokban a kisebb-nagyobb méretű és korhadtsági állapotú fekvő és álló holtfa, facsonk, élő odvasfa, illetve élőfán előforduló nagy holtfarészek nem helyettesíthető élőhelyet nyújtanak számos élőlénycsoport számára. A különböző holtfaformák a gombák, szaproxilofág rovarok, harkályok, erdőlakó denevérek, odúlakó madarak és emlősök részére nyújtanak élő-, búvó-, fészkelő- vagy táplálkozóhelyet.

3. KEZELÉSI EGYSÉG: Idegenhonos fafajú erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: Idegenhonos fafajú erdők

A tervezési területen található összes idegenhonos fafajú faállomány ebbe a kezelési egységbe tartozik, legjellemzőbbek az akácosok.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek kódja/neve:

S1 – Akác ültetvények

S2 – Nemesnyárasok

S3 –Egyéb ültetett tájidegen lombos erdők

S4 – Ültetett erdei- és feketefenyvesek

S5 – Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek

S6 – Nem őshonos fafajok spontán állományai

Érintett Natura 2000 élőhelyek kódja/neve:

Nincs érintett Natura 2000 élőhely.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nincs érintett közösségi jelentőségű faj.

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Nincs érintett egyéb kiemelt faj.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A hosszú távú természetvédelmi cél ebben a kezelési egységben az idegenhonos állományok szerkezetátalakítása, a termőhelynek megfelelő eredeti növénytársulások honos fafajaival való felújítása, mely történhet egy ütemben, vagy fokozatosan – az elegyetlen akácosok, fenyvesek – őshonos egyéb lombkegyes állományokká, majd őshonos lombos állományokká történő visszaalakításával. Az őshonos fajok egyedeinek védelmét célszerű biztosítani minden korosztályban, az előhasználatok során a fakitermelések lehetőleg ne érintsék az őshonos fajok egyedeit, véghasználatkor pedig hagyásfaként maradjanak vissza a területen. Az erdőgazdálkodás során, ahol az aljnövényzet még kevésbé degradálódott vagy természetközeli állapotú, törekedni kell a lehető legkisebb mértékű bolygatására. A bálványfa (*Ailanthus altissima*) visszaszorítása csak az idősebb anyafák eltávolításával, valamint a cserjeszintben jelenlevő újulat folyamatos levágásával lehetséges. Az inváziós fajok visszaszorítása érdekében egyedi vegyszeres kezelés is megengedhető. Az őshonos fafajok telepítése során használt szaporítóanyag lehetőleg tájon belüli (zselici) származású legyen.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A tervezési területre vonatkozóan kötelezően betartandó a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.

A tervezési terület védett természeti területekkel átfedő részein az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről kötelezően betartandó.

A tervezési terület erdőterületein kötelezően betartandó a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról.

b) Javasolt előírások:

E30 Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.

E49 Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása. *(Megjegyzés: Ahol a természetes lágyszárúszint még felismerhetően jelen van.)*

E51 Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal.

E54 Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.

E62 Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.

E64 Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a tájhonos fafajok egyedeinek megőrzése (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos fafajok állományainak eltávolítása és helyükön a termőhelynek megfelelő, az eredeti növénytakaró fajaival megegyező, honos, stabilabb, állékonyabb erdőállományok kialakítása javasolt. Az akácok átalakítása és a bálványfa eltávolítása is jelentős költségekkel jár, melyet lehetőség szerint pályázati forrásból érdemes fedezni.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos fafajú erdők a természetes honos élővilág számára nem biztosítanak megfelelő életteret. A közösségi jelentőségű erdei fajok mindegyike természetes erdőállományokhoz, őshonos fafajú természetes erdőkhez kötődik. Az inváziós vagy intenzíven terjedő fafajok eliminálása a közeli természetes és természetközeli állományok fertőződésének megelőzése érdekében is fontos.

4. KEZELÉSI EGYSÉG: Domsági rétek

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Domsági rétek

Dombhátakon és domboldalakon, egykori bükkösök és gyertyános-tölgyesek helyén kialakított és kaszálással vagy legeltetéssel fenntartott rétek tartoznak ebbe a kezelési egységbe.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek kódja/neve:

E1 – Franciaperjés rétek

E2 – Veres csenkeszes rétek

OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

OG – Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet

Érintett Natura 2000 élőhelyek kódja/neve:

6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek

6520 Hegyi kaszálórétek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Szent László-tárnics (*Gentiana cruciata*), agárkosbor (*Orchis morio*), fűrgye gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), rézsikló (*Coronella austriaca*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok

A terület kezelése során a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet előírásai az irányadók. A kaszálás és/vagy legeltetés időzítésekor javasolt figyelembe venni a védett fajok életciklusát, és a védett fajoknak élőhelyet biztosító területrészekben csak azok termésérése után megkezdeni a kezelést. Természetvédelmi szempontból a június 15. után megkezdett kaszálás az előnyös. Nagyobb összefüggő gyepterületek esetében javasolt az időben elnyújtott, lassú vagy szakaszos kaszálás. Szársértő használatát lehetőleg kerülni kell. Javasolt 4 méternél keskenyebb kasza használata és minimum 8-10 cm tarlómagasság megtartása. Legeltetés esetén a 0,2 – 0,5 állategység/ha nevezhető természetvédelmi szempontból ideálisnak, az 1 állategység/ha fölötti legeltetési sűrűség már túlhasználatot eredményezhet. A terület 10%-án, lehetőleg 3 méternél szélesebb kaszátlan bűvósávokat, legeltetéskor a legelésből kizárt területeket kell visszahagyni. Ezek a bűvósávok létfontosságúak a kasza elől menekülő

állatoknak. Számos állatfaj számára ezek a sávok jelenthetik a kizárólagos túlélés lehetőségét, mivel csak itt találnak a kaszálást követően táplálékot és búvóhelyet. Erős gyomosodás esetén, egyes területrészekben javasolt az évi többszöri kaszálás is a fajkészlet fenntartása és az intenzíven terjedő özönnövények visszaszorítása érdekében.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet.

A tervezési területre vonatkozóan kötelezően betartandó a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.

A tervezési terület védett természeti területekkel átfedő részein az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről kötelezően betartandó.

b) Javasolt előírások:

GY01 Felülvetés nem megengedett.

GY02 Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.

GY13 Kiszántás nem megengedett.

GY22 Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.

GY29 Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
(Megjegyzés: A cserjésekben fészkelő védett madarak védelme érdekében. Gyeprekonstrukciós célú cserjeirtás egyedi hatósági engedély alapján korábban (augusztus) is végezhető.)

GY31 A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.

GY41 Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 állategység/ha.

VA01 Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A becserjésedő gyepeket cserjeirtással, lehetőleg mozaikos élőhelyszerkezet kialakításával: honos fajú fa- illetve cserjefoltok visszahagyásával lehet helyreállítani. A felnövekvő fás vegetáció eltávolítása csak abban az esetben javasolt, ha célja nem csupán faanyagnyerés, hanem a gyepgazdálkodás visszaállítása, és ha a kezelés (legeltetés, kaszálás) lehetősége hosszú távon is biztosított.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A rétek fennmaradását csak kaszálással és/vagy legeltetéssel lehet biztosítani, ezek hiányában a rétek cserjésednek, erdősülnek és a fás növényzet záródásával a rétekhez kötődő közösségi jelentőségű fajok élettere megszűnik. A kaszálás során meghagyott bűvósávok fontosak a kasza elől menekülő állatoknak, illetve számos rovarfaj, köztük védett lepkefaj számára a kizárólagos túlélés lehetőségét jelentik, mivel csak itt találhatnak a kaszálást követően táplálkozóhelyet.

5. KEZELÉSI EGYSÉG: Fátlan vizes élőhelyek

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: Fátlan vizes élőhelyek

Különböző vizes termőhelyeken kialakult lágyszárú növénytársulások tartoznak ebbe a kezelési egységbe. Többnyire kis kiterjedésű nádasok, gyékényesek, magassásrétek és mocsárrétek, valamint az üde termőhelyeken található gyomosodó, jellegtelen gyepek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek kódja/neve:

B1a - Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

B5 - Nem zsombékoló magassásrétek

OB - Jellegtelen üde gyepek

D34 - Mocsárrétek

Érintett Natura 2000 élőhelyek kódja/neve:

6440 Ártéri mocsárrétek

7230 Mészkedvelő (meszes talajú) üde lág- és sásrétek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*), vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), törpeszender (*Proserpinus proserpina*), erdei béka (*Rana dalmatina*).

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Mocsári kosbor (*Orchis palustris*), szürkés hangyaboglárka (*Maculinea alcon*), pettyes göte (*Triturus vulgaris*), barna varangy (*Bufo bufo*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), mocsári béka (*Rana arvalis*), kacagóbéka (*Rana ridibunda*), kecskebéka (*Rana esculenta*), vízisikló (*Natrix natrix*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A tervezési területen kialakult nádasokat, magassásréteket javasolt háborítatlanul hagyni, mivel azok hasznosítása vagy sérülése, az érintett területek vízszintátrendezése közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok állományait veszélyezteti.

A mocsárréteket a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet iránymutatása szerint, kaszálással és/vagy legeltetéssel kell hasznosítani. A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín

károsításának elkerülésére kiemelt figyelmet kell fordítani, a felázott talajon a nehézgépekkel történő munkavégzés kerülendő. A kaszálással hasznosított területeken javasolt az időben elnyújtott, lassú vagy szakaszos kaszálás. Szársértő használatát lehetőleg kerülni kell. Javasolt 4 méternél keskenyebb kasza használata és minimum 8-10 cm tarlómagasság megtartása. Legeltetés esetén a 0,2 – 0,5 állategység/ha nevezhető természetvédelmi szempontból ideálisnak, az 1 állategység/ha fölötti legeltetési sűrűség már túlhasználatot eredményezhet. A kaszálatlan bűvósávokat javasolt min. 3m szélességűre hagyni. Ezek a bűvósávok létfontosságúak az állatvilág megőrzése szempontjából, számos ízeltlábú, köztük a jelölő lepkefajok – nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vérfűhangyaboglárika (*Maculinea teleius*) – számára ezek a sávok jelenthetik a kizárólagos túlélés lehetőségét, mivel csak itt találhatnak a kaszálást követően táplálékot és bűvóhelyet. Erős gyomosodás esetén, egyes területrészekén javasolt az évi többszöri kaszálás is. A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet.

A tervezési területre vonatkozóan kötelezően betartandó a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.

A tervezési terület védett természeti területekkel átfedő részein az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről kötelezően betartandó.

b) Javasolt előírások:

GY02 Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.

GY08 Dobkasa és talaj meghajtású rendsodró, rendkezelő használata nem megengedett.

GY09 Fogasolás nem megengedett.

GY10 Tárcsázás nem megengedett.

GY13 Kiszántás nem megengedett.

GY14 Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.

GY29 Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.

- GY31 A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.
- GY103 Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani.
- GY107 Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
- GY109 A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.
- VA01 Szóró, szóó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A vízhez kötődő fátlan élőhelyek megőrzése leginkább az optimális vízellátás és a zavartalanság biztosításával lehetséges. A gyepeként hasznosított területek kaszálásán, esetleg legeltetésén, és az inváziós fajok elleni védekezésen túl speciális élőhelyrekonstrukciós beavatkozásokra nincs szükség.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatokat a területen előforduló közösségi jelentőségű, speciális élőhelyigényű nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*), vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) és vöröshasú unka (*Bombina bombina*) jelenléte, valamint a területen megtalálható közösségi jelentőségű élőhelyek természeti értékeinek megőrzésével kapcsolatos célkitűzések indokolják. A kaszálás során meghagyott bűvósávok fontosak a kasza előtt menekülő állatoknak, illetve számos rovarfaj, köztük a jelölő lepkefajok számára a kizárólagos túlélés lehetőségét jelentik, mivel csak itt találnak a kaszálást követően táplálkozóhelyet. A közösségi jelentőségű hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) erősen társulásfüggő, az érintetlen magassásos területeket preferálja. Azok bármilyen sérülése (kaszálás, legeltetés, taposás, víztelenedés) a populáció drasztikus csökkenéséhez illetve eltűnéséhez vezethet. A szintén közösségi jelentőségű harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) az egyenletes vízháztartású nyirkos élőhelyeken fordul elő, az érintett területek vízszintátrendezése negatív irányban befolyásolhatja a populációk

elterjedését. Élőhelyein a takarónövényzet levágása, égetése, nagytestű állatok taposása is veszélyezteti.

6. KEZELÉSI EGYSÉG: Patakok és források

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: Patakok és források

A tervezési területen található állandó és ideiglenes természetes vízfolyások és források tartoznak ebbe a kezelési egységbe.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek kódja/neve:

D5 – Patakparti és lápi magaskórósok

D6 – Ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet

Érintett Natura 2000 élőhelyek kódja/neve:

6430 Üde, tápanyaggazdag magaskórósok

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), sárgahasú unka (*Bombina variegata*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), közönséges vidra (*Lutra lutra*), díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*), ritka hegyszitakötő (*Cordulegaster heros*), törpészender (*Proserpinus proserpina*), erdei béka (*Rana dalmatina*).

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Dunántúli vízfutrinka (*Carabus nodulosus*), zöld varangy (*Bufo viridis*), barna varangy (*Bufo bufo*), vízisikló (*Natrix natrix*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A források és közvetlen környezetük mesterséges átalakítását, a forrásfoglalásokat kerülni kell. A tervezési terület nagyobb patakjai esetében gyakori a túlzottan mélyített vagy berágódott meder, és azok környezetében az ebből fakadó túlzott vízelvezetés, melynek egyértelmű ökológiai hatásai is vannak a környező élőhelyekre. Jellemző még a kezelt vízfolyásokat kísérő inváziós lágyszárú állományok problémája, mely jól megválasztott idejű és lehetőleg gyakori kaszálásokkal mérsékelhető lenne.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

A tervezési területre vonatkozóan kötelezően betartandó a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.

A tervezési terület védett természeti területekkel átfedő részein az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről kötelezően betartandó.

Az érintett erdei élőhelyeken kötelezően betartandó a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról.

b) Javasolt előírások:

- V05 Vegyszer használata kizárólag fainjektálás során lehetséges.
- V09 Felszíni vizekből történő öntözés csak az illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
- V63 Élőhely-rekonstrukció.
- V67 A területen mindennemű beavatkozást kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt. *(Megjegyzés: Kivéve a természetvédelmi célú, vagy a jogszabályi kötelezettségből fakadó, illetve élet- és vagyonvédelmi indokból elkerülhetetlen beavatkozásokat.)*

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A patakok tekintetében élőhelyrekonstrukciós feladatként tekinthető a módosított patakmedrek rehabilitációja, természetes vízjárásának biztosítása. A foglalt források környezetében rehabilitációs célú felülvizsgálatok javasoltak a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok megőrzése céljából.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A víz minden esetben meghatározója az adott helyen kialakult élővilág hosszú és sokoldalú alkalmazkodási folyamatának, pillanatnyi állapotának és sokszínűségének. A tervezési terület esetében ezért vízgazdálkodási szempontból is a természetes folyamatok és a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok megőrzése a legfontosabb feladat. A kezelési javaslatokat a területen előforduló közösségi jelentőségű, speciális élőhelyigényű, a dombvidéki patakokhoz és azok szegélytársulásaihoz kötődő ritka hegyiszitakötő (*Cordulegaster heros*), díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), és sárgahasú unka (*Bombina variegata*) jelenléte, valamint a területen megtalálható, a vízháztartás által elsődlegesen befolyásolt közösségi jelentőségű élőhelyek természeti értékeinek megőrzésével kapcsolatos célkitűzések indokolják.

7. KEZELÉSI EGYSÉG: Mesterséges tavak

(a) Kezelési egység kódja: KE-7

(b) Kezelési egység meghatározása: Mesterséges tavak (halastavak)

A tervezési területen található mesterséges tavak tartoznak ebbe a kezelési egységbe, ezek jellemzően halastóként vagy horgásztóként hasznosítottak.

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek kódja/neve:

Ac – Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete

U9 – Állóvizek

Érintett Natura 2000 élőhelyek kódja/neve:

Nincs érintett Natura 2000 élőhely.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*), közönséges vidra (*Lutra lutra*), tavi denevér (*Myotis dasychneme*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*).

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Pettyes göte (*Triturus vulgaris*), zöld varangy (*Bufo viridis*), barna varangy (*Bufo bufo*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), kacagóbéka (*Rana ridibunda*), kecskebéka (*Rana esculenta*), vízisikló (*Natrix natrix*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A mesterséges víztestek karbantartása során javasolt ügyelni a bennük kialakult természetes vegetáció és állatvilág lehető legkisebb mértékű bolygatására, zavarására. Csak őshonos halfajok telepítése javasolt, törekedni kell az inváziós fajok eltávolítására. Javasolt a parti növényzet kímélete és a szervesanyag terhelés minimalizálása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A tervezési területre vonatkozóan kötelezően betartandó a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.

A tervezési terület védett természeti területekkel átfedő részein az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről kötelezően betartandó.

b) Javasolt előírások:

- V16 A meder kotrásából származó iszap a parton nem deponálható, azt a területéről el kell szállítani.
- V17 Április 1. és július 15. között hínárvágás nem végezhető.
- V19 Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. *(Megjegyzés: mivel az idegenhonos fajok telepítését az 1996. évi LIII. törvény 14. §-a természetes és természetközeli állapotú vizek esetében általánosan megtiltja, ennek kapcsán a tilalom hatékony érvényesítése a cél.)*
- V26 A területen élő és táplálkozó madarak riasztásának időbeli és területi korlátozásait a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett módon, a madárriasztási tervnek megfelelően lehet végezni.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az intenzíven hasznosított halastavak esetében élőhelyfejlesztést jelenthet a nádas szegélyek kialakítása, illetve területük növelése.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatokat a területen előforduló közösségi jelentőségű mocsári teknős (*Emys orbicularis*), közönséges vidra (*Lutra lutra*), tavi denevér (*Myotis dasychneme*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*) jelenléte, valamint a tervezési terület természeti értékeinek megőrzésével kapcsolatos célkitűzések indokolják.

8. KEZELÉSI EGYSÉG: Szántók, utak, beépített területek

(a) Kezelési egység kódja: KE-8

(b) Kezelési egység meghatározása: Szántók, utak, beépített területek

A tervezési területen lévő szántók és beépített területek tartoznak ebbe a kezelési egységbe, valamint a földhivatali nyilvántartásban útként nyilvántartott területek

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek kódja/neve:

T1 – Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

T2 – Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák

T9 – Kiskertek

T10 – Fiatal parlag és ugar

U10 – Tanyák, családi gazdaságok

U2 – Kertvárosok, szabadidős létesítmények

U4 – Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók

U11 – Út- és vasúthálózat

Érintett Natura 2000 élőhelyek kódja/neve:

Nincs érintett Natura 2000 élőhely.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Közönséges denevér (*Myotis myotis*), csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*), erdei béka (*Rana dalmatina*), erdei sikló (*Zamenis longissimus*).

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Zöld varangy (*Bufo viridis*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), fűrgye gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), fali gyík (*Podarcis muralis*), lábatlan gyík (*Anguis fragilis*), rézsikló (*Coronella austriaca*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A védett, értékes természeti területek közé ékelődő szántók esetében a legnagyobb veszélyt az intenzív művelés során a földekre kijuttatott műtrágya és a különböző növényvédőszer használatát jelenti. A vegyszerek használata a legkörültekintőbb alkalmazás esetén is a környező területek szennyeződését okozhatja, akár közvetlenül (a peremterületeken), akár közvetve a talajvíz és a felszíni vizek szennyeződésén keresztül. Természetvédelmi szempontból ezért (elsősorban az országos jelentőségű védett természeti területen) hosszú távú célként a szántók átalakítása, gyepesítése vagy honos fajokkal történő erdősítése lenne a megfelelő megoldás. Rövidtávú célként és a tájvédelmi körzeteken kívül elterülő szántók

esetében a vegyszerhasználat minimalizálása, a kistáblás művelés és az ökológiai gazdálkodás ösztönzése a cél. A szántók szegélyén fontos a természetes pufferzónát biztosító, honos fajokból álló mezsgyék kialakítása, ami nem csak az élőhelyi és faji diverzitás növelése miatt, hanem talajvédelmi szempontból és a kártevők elleni védekezés szempontjából is előnyös. A szántókon talajkímélő gazdálkodás javasolt, mivel a tervezési terület nagy részén jelentős mértékű a talajerózió. Kerülni kell a kis táji elemek felszámolását (zárvány gyepek, cserjefoltok, vízállásos mélyedések, magányos fák) a mezőgazdasági parcellák művelése során.

A kezelési egységhez tartozó egyéb zavart területek természetvédelmi szempontból szintén kevésbé értékesek, használatuk során az elsődleges cél a gyomosodás és a környező területek terhelésének elkerülése. A burkolt utak karbantartása során környezetbarát módszereket javasolt alkalmazni, az utak sózása és a vegyszerhasználat kerülendő.

A beépített területekre (kiskertek, tanyák, szabadidős létesítmények) közösségi jelentőségű fajok (denevérek, hüllők és kételtűek) húzódhatnak be és egyes helyeket téli menedékként vagy búvó- és lakóhelyként használhatnak. A tervezési területen lévő beépített területeken ezekre a körülményekre tekintettel kell lenni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A tervezési területre vonatkozóan kötelezően betartandó a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.

A tervezési terület védett természeti területekkel átfedő részein az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről kötelezően betartandó.

b) Javasolt előírások:

- SZ09 A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
- SZ10 Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.
- SZ17 Természetközeli állapotú erdőtervi jellel ellátott láperdő és keményfás ligeterdő, illetve vizes élőhely szélétől számított 50 m-es sávban szántóföldi növénytermesztés során kemikáliák és bioregulátorok nem alkalmazhatók.
- SZ19 Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.
- SZ20 Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.

- SZ21 Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás nem megengedett.
- SZ33 Talajkímélő gazdálkodás, a talajművelés mélysége legfeljebb 10 cm lehet.
- SZ37 Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni.
- SZ43 Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető.
- SZ50 Lejtőirányú művelés nem megengedett.
- SZ52 Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása. *(Megjegyzés: a gyeptelepítést a természetvédelmi kezelővel előzetesen javasolt egyeztetni a megfelelő fajösszetétel kiválasztása érdekében).*
- SZ55 Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
- SZ56 Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fafajokkal, támogatható.
- SZ68 A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amely őshonos cserjékből vagy fákból álló sövény, illetve fasor lehet. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességének biztosítása kizárólag mechanikai eszközökkel.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Természetvédelmi szempontból a művelt szántóterületek gyepesítése vagy erdősítése egyaránt kedvezőbb hosszútávú fenntartásuknál.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a környező értékesebb területek terhelésének minimalizálását szolgálják. A javaslatokat a tervezési terület közösségi jelentőségű élőhelyeinek megőrzésével kapcsolatos célkitűzések és a területen előforduló közösségi jelentőségű denevér fajok (*Myotis myotis*, *Myotis emarginatus*, *Myotis blythii*), valamint kételtű és hulló fajok (*Rana dalmatina*, *Zamenis longissimus*) jelenléte indokolják.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az 1. – 3. kezelési egységek területén az erdőfelújításokat javasolt a klímaváltozás hatásaira tekintettel megtervezni. A jelölő élőhelyek kevésbé optimális környezeti adottságú termőhelyeken található állományainak változatlan formában való megőrzése hosszú távon nem reális cél. A változó környezethez alkalmazkodva várható egyes bükkös állományok átalakulása gyertyános-tölgyes, a gyertyános-tölgyesek átalakulása cseres-tölgyes társulásokká. Előfordulhat a puhafás ligeterdők változása is a keményfás ligeterdők, gyertyános-tölgyesek irányába. Javasolt az erdőgazdálkodás, illetve az erdőtervezés során ezen átalakulások figyelembe vétele.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható. Az ebben a fejezetben külön nem tárgyalt fajok esetében a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok elegendőek a hosszútávú fajmegőrzés biztosításához.

Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) – A magassásrétekhez és a vízparti magassásosokhoz ragaszkodik, ezért ezek (lehetőleg háborítatlan) megőrzése, magas talajvízszintjének fenntartása elsődleges fontosságú a faj szempontjából. Kerülendő a talaj bolygatása, és minden az élőhely szárazodását okozó tevékenység. A túlzott taposással járó legeltetés és a kiszáradást fokozó kaszálás egyaránt káros lehet a faj számára. A taposás és gyomosodás csökkentése érdekében javasolt a terület vaddisznóállományának csökkentése.

Harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) – A hasas törpecsigához (*V. moulinsiana*) hasonlóan a tartós és egyenletes vízháztartású élőhelyek csigája, ezért élőhelyein az egyenletes és magas talajvízszint biztosítása elsődleges fontosságú. Domb- és hegyvidéki környezetben a patakokat kísérő állandóan nedves völgyek számos biotópjában megtalálja életfeltételeit: magassásosokban, magaskórósokban, égerligetekben, lápréteken, mocsárréteken, ligeterdőkben stb. A faj számára előnyös a mozaikos élőhelyszerkezet. Bármilyen beavatkozás, amely a terület kiszáradásához vezet, kedvezőtlen a faj számára. Aszályos években javasolt kerülni a nedves gyepek kaszálást, élőhelyein a legeltetést lehetőleg mellőzni kell.

Díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*) – A szitakötők érzékenyen reagálnak élőhelyük változásaira, a tervezési területen a vízfolyások bármilyen szabályozása (új meder kialakítás, mélyítés, kotrás) veszélyeztetheti az állományt. Az imágók és a lárvák számára egyaránt fontos a mederben és a parton is a növényzet megóvása (hínár- és mocsári növényzet). Természetvédelmi szempontból mederrendezés (kivéve a körülnézve megtervezett élőhelyrehabilitációs beavatkozást, a természetes mederviszonyok helyreállítása érdekében) nem javasolt. A feltétlenül szükséges karbantartási munkákat, (kotrást, növényzet kaszálását) javasolt szakaszosan (kilométerenként legalább kétszer 100 méteres szakasz érintetlenül hagyásával), vagy féloldalasan, 100–200 méteres szakaszonként váltott mederoldalon (alternálva) elvégezni. Különösen fontos a növényzet épségének, a napsütötte, sekély vizű (<30cm), finomszemcsés aljzatú mederszakaszok

háborítatlanságának megőrzése a párosodási és a tojásrakási időszakban, azaz május–június folyamán. A Ropolyi-horgásztóban javasolt a tó elfolyó vizeiben túlzott szervesanyag terhelést okozó beetetés csökkentése.

Ritka hegyiszitakötő (*Cordulegaster heros*) – A forrásvidékek és erdei kisvízfolyások zavartalanságának megtartása alapvetően fontos. Ezek a felszíni vizek „erőforrásvédelmi területeknek” számítanak, a források ex lege védelem alatt állnak. Semmilyen beavatkozás (árokásás, kiépítés, turizmusfejlesztés, fakitermelés) nem javasolt a kisvízfolyások környezetében és eredésük közelében. A meanderező erdei kis patakok és üde patak völgyek természetes állapotban (dinamikában) történő megtartása szükséges. Az erdei vízfolyások mentén mindkét oldalról 30-30 méteres véderdősáv meghagyása ajánlott véghasználat esetén. A erdei források körzetében minimum 100 méteres sugarú körben teljesen korlátozni javasoljuk a fakitermelést. A vízfolyások szabályozása, kotrása, nem természetvédelmi célú mederrendezése a populáció károsításával jár, ezért nem javasolt. Nem javasolt a beetetés és a beetető kosár használata a Ropolyi-horgásztóban, mivel növeli a szervesanyag terhelést a tó elfolyó vizeiben.

Skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*) - A faj túléléséhez elengedhetetlen a holt faanyag jelenléte az erdőben. Előnyös a hagyásfák és a tanúfák természetes pusztulásukig való megőrzése és a lécek (napsütötte foltok) kialakítása.

Kerekvállú állasbogár (*Rhysodes sulcatus*) – A jó vízellátottságú helyeken, égeresekben mindig javasolt biztosítani öreg kidőlt égerfák, fűzfák termőhelyen történő maradását és rothadását. Az égeresek véghasználatára veszélyezteteti a faj állományait, vegyes korú égeresek kialakítása javasolt.

Nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*) és **gyászincér** (*Morimus funereus*) - A tölgyesekben a vegyes korú faállományok kialakítása, a sérült, elhalt fák helyszínen hagyása, a hagyásfák és a tanúfák megőrzése javasolt, különösen az állományszéleken, tisztások mentén, napsugártásnak kitett helyeken.

Havasi cincér (*Rosalia alpina*) - A faj a bükkösökhöz kötődik elsősorban. Vegyes korú, idős egyedeket is tartalmazó bükkerdők kialakítása, a sérült, elhalt fák helyszínen hagyása, a hagyásfák és a tanúfák megőrzése kívánatos, főként napsütötte helyeken (lécek mellett, tisztások, utak, nyiladékok mentén). A kitermelt faállományt árnyékos helyen javasolt deponálni, vagy május közepéig elszállítani a területéről, mivel a napsütötte farakások rendkívül vonzó peterakóhelyek, a több évig fejlődő lárváknak azonban csapdaként szolgálnak (és a lárvák rágásukkal a faanyag minőségét is rontják).

Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) - A tölgyesekben fontos az idős faegyedek (elsősorban napos helyen álló tölgyek) jelenléte (hektáronként legalább 2-5 egyed). A lárvák a föld alatt fejlődnek, e miatt a vaddisznó állomány is károkat tud okozni túrásával a szarvasbogár populációkban.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) - A faj magas talajvízszinttel rendelkező élőhelyet jelez, ahol a vízháztartás kiegyensúlyozott és nem szélsőséges. Kerülendő a természetes patakmedrekben bármilyen szabályozási munka, amely az élőhely talajvízszintjének csökkenését vagy vízháztartásának gyökeres megváltoztatását vonja maga után. Élőhelyein a szegélyek, gyepek és fás vegetáció mozaikos fenntartására kell törekedni. Az üde gyepeken az első kaszálást június első felére javasolt időzíteni, mert a nagy tűzlepke rajzása ekkorra már jórészt lezajlik, és a vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) tápnövényének az őszi

vérfűnek (*Sanguisorba officinalis*) még van ideje az utóbbi lepkefaj július végi-augusztus eleji rajzására virágot hozni. Az esetleges második kaszálást augusztus 15 után javasolt elvégezni. A kaszálatlanul hagyott bűvósávokat és/vagy a legelésből kizárt foltokat minden évben más helyen kell kijelölni.

Vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) és **sötét hangyaboglárka** (*Maculinea nausithous*) - Speciális életmódja fokozottan sérülékennyé teszi. Tápnövénye az őszi vérfű (*Sanguisorba officinalis*). A lárvák a magkezdeményeken táplálkoznak, majd a tápnövényt elhagyva hangyabolyokban (jellemzően *Myrmica* fajokéban) fejlődnek tovább. Kizárólag olyan helyeken élnek, ahol az őszi vérfű állományok és a megfelelő hangyagazda fajok együttesen fordulnak elő. Az ismertté vált élőhelyeken fokozott figyelmet kell fordítani a vízháztartási viszonyok megfelelő fenntartására és a faj számára megfelelő, kíméletes gyepterkezelési módszerek alkalmazására. A gyepek kaszálását célszerű június 10. előtt elvégezni, hogy az őszi vérfű virágzását ne befolyásolja. Az őszi (főleg a korai) tisztítókaszálás kerülendő. Gondoskodni kell a kezeletlenül hagyott bűvőhelyek megfelelő kijelöléséről a vérfűves részeken, 1,5 m-nél szélesebb sávokban vagy foltokban. Kerülni kell a talaj tömörödését okozó nehéz gépek közlekedését és a felázott talajon való munkavégzést a fajok életciklusában fontos szerepet játszó hangyakolóniák védelme érdekében. A sötét hangyaboglárka a szegélyélőhelyekhez kötődik, ezért a cserjefoltok, cserjés szegélyek megőrzése, zavartalanságának biztosítása kiemelt fontosságú.

Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) - A faj számára létfontosságú a napsütötte, virágokban gazdag, az üde erdei szegélyek mentén a ligetes, kőrissel elegyes erdők jelenléte és azok természetközeli aljnövényzetének megőrzése. A szegélyekben fontos az inváziós gyomok terjedésének megakadályozása. Javasolt a nem szelektív rovarölő szerek alkalmazásának mellőzése.

Csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*) - A faj populációjának stabilitása élőhelyének megőrzésével biztosítható. Fontos kontrollálni az inváziós növényfajok terjedését az erdei alj- és szegélynövényzetben.

Sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) – A faj élőhelyének megóvása érdekében az erdészeti gyakorlatban gyomfaként, cserjeként kezelt fajokat (kőkény, galagonya, kecskefűz, nyír stb.) az erdőszegélyekben, cserjésekben javasolt megőrizni. Cserjeirtást csak a vegetációs időszakon kívül javasolt végezni. Folyamatos kezelésben érdemes részesíteni az inváziós és intenzíven terjedő fafajok (bálványfa, fehér akác) terjedésében szerepet játszó erdőszegélyeket. Az erdőszegélyek kaszálása a nektárforrások megszüntetésével jár, ezért csak nyár végén, ősszel javasolt elvégezni. Kivételt képez ez alól az elgyomosodott szegélyeken az inváziós fajok állományainak virágzás előtti kaszálása.

Keleti lápi bagoly (*Arytrura musculus*) – A faj számára elsődleges fontosságú a fűzlápok megőrzése, természetes – egyenletes és folyamatos – vízháztartási egyensúlyának biztosítása. Meg kell előzni minden olyan tevékenységet, amely az élőhely vízzel történő tartós elárasztásával, vagy pedig kiszáritásával jár. Az élőhelyek természeti állapotának, valamint speciális mikroklímájának megőrzése érdekében kerülni javasolt a fűzlápok közvetlen környezetének intenzív művelését, ideértve a fakitermeléssel járó erdészeti tevékenységeket is (különös tekintettel a tarvágásokra, végvágásokra). A természeti adottságoktól függően javasolt az érintett fűzlápok körül egy erdőszegély sáv meghagyása. A faj élőhelyein lehetőség szerint kerülni kell a vadetetés (különös tekintettel

a takarmány szórásával járó módszerekre), továbbá az intenzív állattartást. Mind a lápokban, mind azok közvetlen környezetében kerülni kell a vegyszerek (műtrágya, permet, gomba- és/vagy rovarölő anyagok) használatát.

Magyar tavaszi fésűsbagolylepke (*Dioszeghyana schmidtii*) – Vegyes korú, cser elegyet tartalmazó melegebb, déli kitettségű erdőállományok előnyösek a faj számára. A folyamatos erdőborítás és a cserjés szegélyvegetáció megőrzése javasolt. Vágásos üzemmódban kezelt erdők esetében a cser dominálta, kissé felnyíló állományrészeken hagyásfacsoport kijelölése, továbbá a cseres erdőszegélyek 20–30 m szélességben történő megtartása is szükséges a faj túlélésének biztosítása érdekében.

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*) - A víztestek, mocsarak, lápfoltok lecsapolását, a természetközeli állapotú vizes élőhelyek átalakítását, zavarását kerülni kell.

Sárgahasú unka (*Bombina variegata*) - Az erdei patakokhoz és időszakos kisvizekhez (pocsolyák, keréknyomok, árkok) kötődik elsősorban, ezért az ilyen erdei mikroélőhelyeket javasolt kímélni a faj biztos fennmaradásához. Az időszakos kisvizek mindennemű szennyezését el kell kerülni (motorolaj, benzin, gázolaj-bemosódások) és a taposási károkat is javasolt minimalizálni (erdei munkagépek, terepjárók). Az erdőben kommunális hulladék elhelyezése kerülendő, mert ezekben (PET-palackok, konzervdobozok) sok kételtű és hulló eshet csapdába és pusztulhat el. A holt faanyag mennyiségének növelése a rendelkezésre álló telelőhelyek számát is növeli.

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*) - A faj kevés előfordulási helyén (tavak, mocsaras területek) a viszonylagos zavartalanság biztosítása, valamint élőhelyeinek természetközeli állapotban tartása szükséges. Jelentős veszélyeztető tényezővé válhat a jövőben az inváziós ékszerteknős-fajok kiszorító hatása, ezek megtalált példányait mindenképpen el kell távolítani a területről.

Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) - A nyugati piszedenevér tipikus erdőlakó denevérfajunk. Gyakran, akár naponta váltja szálláshelyeit ezért egy adott kolóniának szálláshelyek hálózatára van szüksége. Szálláshely- és táplálékspecialista, szinte kizárólag idős fák elváló kérge alatt telepszik meg, táplálékbázisát túlnyomórészt éjjeli lepkék alkotják. Megóvása csak úgy lehetséges, ha olyan erdőrészek, nagyobb facsoportok maradnak meg, melyekben az elhalt, lábonálló fák aránya magas. Az erdőlakó denevérek szempontjából kiemelten fontos erdőrészekben (idős tölgyes, bükkös állományok) az esetleges fakitermelések augusztus 15. és október 31. közötti elvégzésével elkerülhető a kölykezőkolóniák, illetve a telelőcsoportok elpusztítása. Az álló holtfák meghagyása, illetve az odvas, idős faegyedek megőrzése feltétlenül indokolt. A kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni, és csak abban az esetben használni, ha ez elkerülhetetlen, mivel így a táplálékbázis megőrizhető.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A közösségi jelentőségű élőhelytípusok a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) alapján monitorozásra javasoltak. Az illír bükkösök (91K0), illír gyertyános-tölgyesek (91L0), égerligetek (91E0), keményfás ligeterdők (91F0), szurdokerdők (9180), magaskórósok (6430), dombvidéki és hegyi kaszálórét (6510, 6520), üde láp- és sásrétek

(7230) és ártéri mocsárrétek (6440) állományai állapotának rendszeres, legalább 10 évenként ismétlődő nyomon követése szükséges.

A közösségi jelentőségű fajok esetében a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) alapján végzett monitorozása javasolt a következő fajoknak:

- Alapállapot szintű felmérésre (tartalmazza a fajok relatív populációjának becslését legalább 5-10 helyen a tervezési területen és további elterjedési adatokat szolgáltat a fajokról 3 évente) javasoljuk: skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*), gyászcsincér (*Morinus funereus*), keleti lápibagoly (*Arytrura musculus*), magyar tavaszi fésűsbagolylepke (*Dioszeghyana schmidtii*).
- Állományának 2-3 évente ismétlődő monitoringja javasolt egy-két mintavételi helyen a népesebb populációk esetében: ritka hegyszitakötő (*Cordulegaster heros*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*).
- Kezelések nyomon követésére és hatásainak megerősítésére javasolt a vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) és a sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*) állományának és elterjedésének vizsgálata legalább 3 évente.
- Csak jelenlét és hiány szintű elterjedési adatok gyűjtését javasoljuk az alábbi fajok esetében: nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*), törpeszender (*Proserpinus proserpina*), orrszarvúbogár (*Oryctes nasicornis*), T-betűs pávaszem (*Aglaia tau*), lángszínű nádibagoly (*Phragmatiphila nexa*), nagy színjátszólepke (*Apatura iris*).

A közösségi jelentőségű kétéltű- és hüllőfajok esetében az alábbi kutatási, monitorozási tevékenység javasolt:

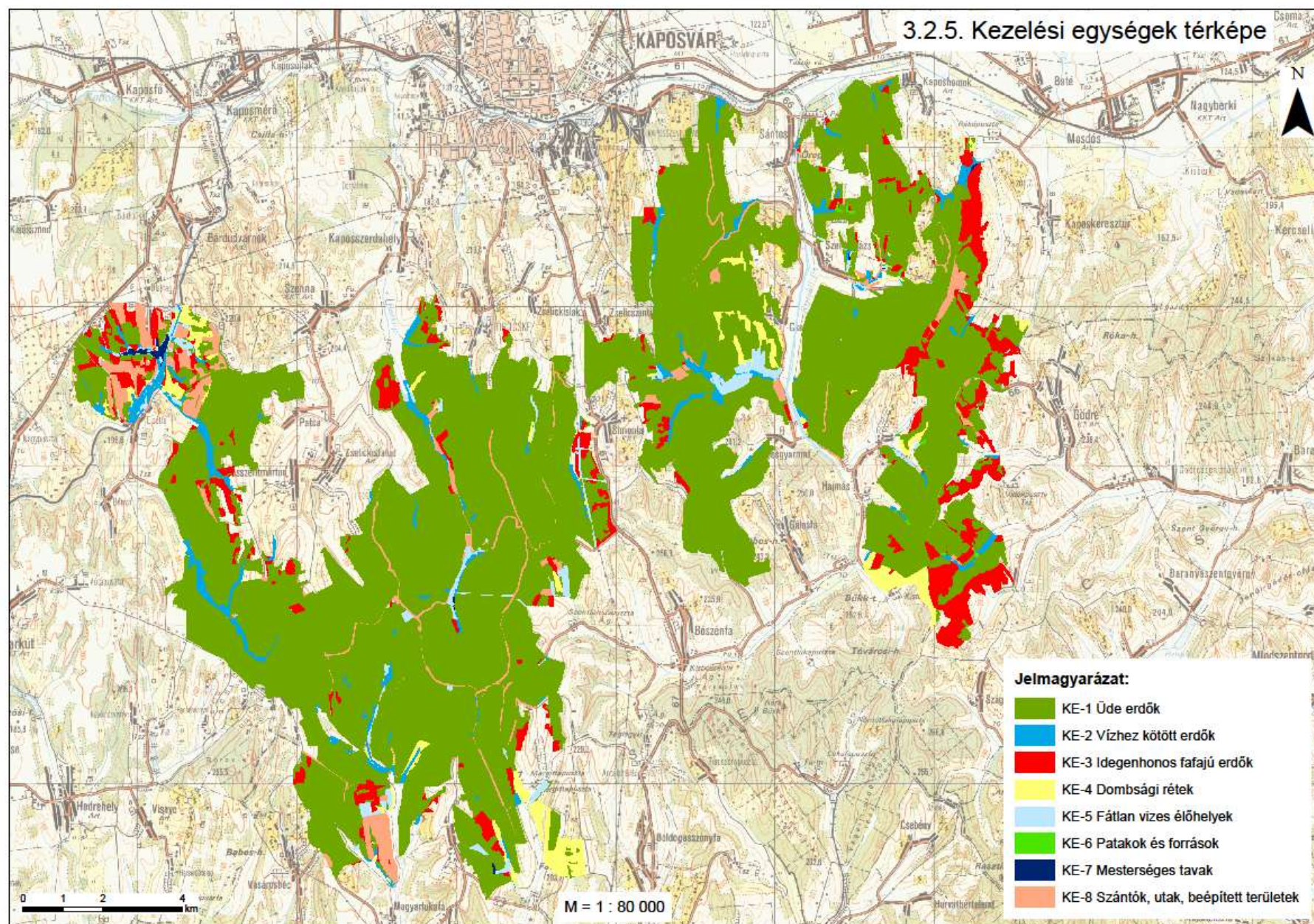
- A területen jelenleg még gyakori sárgahasú unka (*Bombina variegata*) az egyik legveszélyeztetettebb kétéltűfaj, mert erősen kötődik a hosszabb ideig megmaradó kis méretű, időszakos vizekhez. A fajt célzó felméréseket 2-3 évente fontos lenne megismételni.
- A mocsári teknőst (*Emys orbicularis*) kiszoríthatják az adventív ékszerteknős-fajok, jelenleg még nem bizonyított, hogy a tervezési területen is megjelentek volna. A közeljövőben azonban szükséges ennek a folyamatnak a monitorozása is, egybekötve az esetleges megtaláláskor az ékszerteknősök minél teljesebb körű eltávolításával.

Az erdőgazdálkodás különféle gyakorlatainak (tarvágás, fokozatos felújító vágás, természetes és mesterséges erdőfelújítás stb.) élővilágra gyakorolt hatásainak vizsgálatához monitoring rendszer felállítása és üzemeltetése, valamint azok adatainak elemzése javasolt annak érdekében, hogy a helyes gazdálkodói gyakorlat kialakítása megalapozottan segíthetővé váljék.

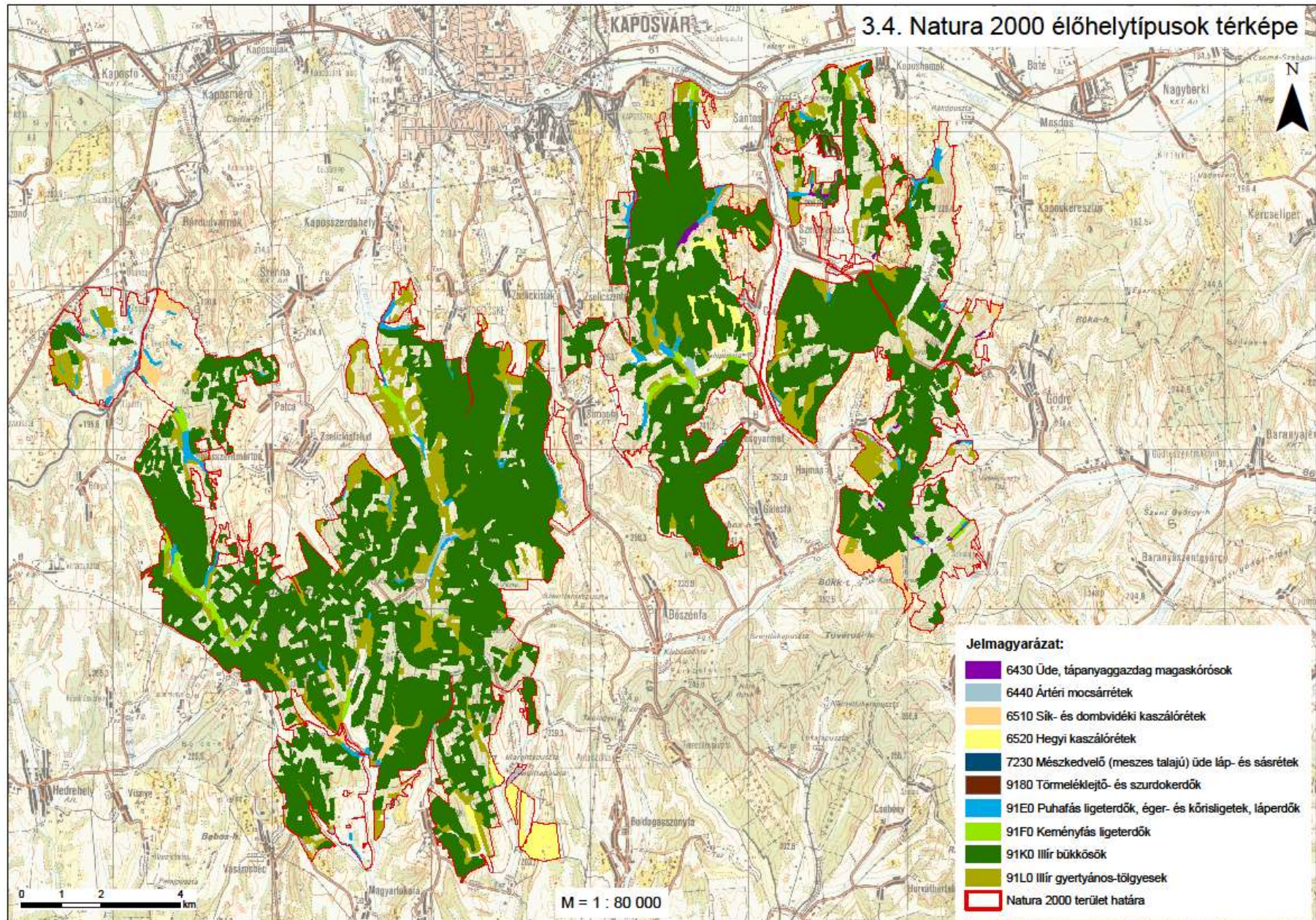
3.2.5. Mellékletek

1. Térkép: Az Észak-zselici erdőségek (HUDD20016) Natura 2000 terület áttekintő térképe
2. Térkép: Az Észak-zselici erdőségek (HUDD20016) Natura 2000 terület kezelési egységeinek térképe
3. Térkép: Az Észak-zselici erdőségek (HUDD20016) Natura 2000 terület közösségi jelentőségű élőhelytípusainak térképe
4. Táblázat: Az Észak-zselici erdőségek (HUDD20016) Natura 2000 terület kezelési egységeihez tartozó földrészletek és erdőrészletek listája

2. Az Észak-zselici erdőségek (HUDD20016) Natura 2000 terület kezelési egységeinek térképe (2021)

3. Az Észak-zselici erdőségek (HUDD20016) Natura 2000 terület közösségi jelentőségű élőhelytípusainak térképe (2020)

320 b, 321 a, 321 b, 322 a, 322 b, 323 a, 323 b, 324 a, 324 b, 326/1, 326/2, 328/1 a, 328/1 b, 328/2, 330 a, 330 b, 332 a, 335 a, 335 b, 337 a, 337 b, Gálosfa, 0193/7, 0206/1 a, 0207/1, 065/1 a, 065/1 b, 065/1 f, 065/1 g, 065/3, 068/2, 069/1 a, 069/1 b, 069/1 c, 069/1 d, 069/2, 069/3, Gödre, 051, 052, 075, 0154, 0156, 0160, 0163, 0164, 0193, 0152/14, 0155 a, 0155 b, 0155 f, 0155 g, 0155 h, 0155 j, 0155 k, 0165/10, 0165/17, 049/10, 049/11, 049/12, 049/4, 049/5, 053/1, 053/2, 074/1, 074/10, 074/3, 074/6, 074/7, 074/8, 074/9, 076/2, 090/1, 090/2, Hajmász, 026, 056, 064, 069, 070, 096, 097, 0100, 047, 024/2, 055 a, 055 b, 061/1, 061/4, 061/5, 061/9, 062 a, 062 b, 062 c, 063 b, 063 c, 063 d, 063 g, 063 h, 063 j, 071 a, 091 a, 091 b, 091 c, 091 d, 091 f, 091 g, 091 h, 091 j, 091 k, 091 l, 091 m, 091 n, 091 p, Kaposgyarmat, 03 a, 022, 023, 024, 055, 057, 077, 098, 099, 0108, 0128, 0130, 02/7, 05/3, 0100/1 a, 0100/1 b, 0129 a, 0131/1 a, 0131/1 c, 0131/1 f, 020/1, 020/6, 021/1, 021/2, 03 b, 041/2, 041/3, 045/12, 050 c, 050 d, 056 a, 056 b, 056 c, 060 a, 060 b, 060 c, 060 d, 061/1, 061/2, 096 b, 096 c, Kaposhomok, 02, 03, 04, 064, 066, 068, 069, 071, 073, 074, 075, 076, 077, 078, 080, 083, 084, 05/1, 05/2, 060/1 c, 061 a, 061 b, 061 c, 061 d, 061 f, 061 g, 061 h, 061 j, 061 k, 061 l, 061 m, 061 n, 061 p, 061 r, 063/2 c, 065 a, 065 b, 065 c, 070/4 a, 070/4 b, 072 a, 072 b, 072 c, 081 a, 081 b, 081 c, 086/3, 087/1, 087/2, 088/1 a, 088/1 b, 089/10, 089/11, 089/2, 089/4, 089/5, 089/8, 089/9, Kaposkeresztúr, 046, 059, 063, 064, 065, 066, 068, 071, 072, 073, 074, 078, 079, 080, 081, 082, 083, 086, 0105/12 a, 0105/13, 044/9, 045/1, 045/2, 062/2, 069/12, 069/13, 069/14 b, 069/15 a, 069/15 b, 069/16, 069/17, 069/18, 069/19, 069/20, 069/22, 069/23, 069/25, 069/26 a, 069/26 b, 069/26 c, 069/27, 069/28, 069/3, 069/4 a, 069/4 b, 069/5 a, 069/5 b, 069/6, 069/7 b, 069/8 a, 069/8 b, 069/9, 087/2, Kaposvár, 02206, 02208, 02282, 0129/1 a, 0129/1 b, 0129/2, 0129/3, 0129/4, 0129/5 a, 0129/5 b, 0129/5 c, 0129/6, 0129/7, 0143 a, 0143 b, 0143 c, 0143 d, 0143 f, 0143 g, 0143 h, 0145/2, 0145/3, 0145/4, 0145/5, 0145/6, 0145/7, 0145/8, 0145/9, 0146/19, 0146/20, 0146/21 a, 0146/21 b, 0146/21 c, 0146/21 d, 0146/21 e, 0146/4 a, 0146/4 b, 0146/5, 02207 b, 02211/2, Kaposszerdahely, 0224, 0236, 0240, 0244, 0245, 0246, 0247, 0255, 0256, 0258, 0225/2, 0225/3, 0226/2, 0234/1, 0234/2, 0238/1 a, 0238/1 b, 0238/2, 0239 a, 0239 b, 0239 c, 0241/1, 0241/2, 0242/2, 0242/3, 0242/5, 0242/6, 0243/1, 0243/2, 0243/3, 0243/4, 0248/2, 0251/1, 0251/3, 0251/4, 0252/1, 0252/2, 0252/3, 0253/1, 0253/2, 0253/3, 0254/1, 0254/3, 0254/4, 0257/6, Magyarlúkafa, 072, 073, 094, 095, 096, 098, 099, 0100, 0103, 0108, 0109, 0119, 0120, 0121, 0124, 0127, 0128, 0129, 0130, 0131, 0110/1, 0110/2, 0110/3 a, 0110/3 b, 0122 b, 0123/1 a, 0123/1 c, 071/3, 071/4, 076/10, 093/1, 093/2, Patca, 046, 030/1 a, 030/1 b, 030/1 c, 030/1 d, 030/1 f, 030/1 g, 030/1 h, 030/2, 032/2, 034 a, 034 b, 034 c, 034 d, 034 f, 034 g, 037/1, Sántos, 022, 024, 025, 026, 027, 028, 058, 059, 099, 0115, 0116, 0150, 0151, 0152, 0153, 0154, 0155, 0156, 0110 b, 0111/3, Simonfa, 024, 025, 027, 028, 030, 031, 025 b, 029/1 b, 029/1 c, 029/1 d, 029/2, 032/1, 032/2, 032/3, 033/3 b, 033/3 c, 033/3 d, 034/4 b, 034/4 d, 074/7 a, 090 a, Somogyhárság, 0148, 0194, 0196, 0197, 0199, 0205, 0206, 0220, 0222, 0224, 0268, 0269, 0270, 0277, 0127/10, 0127/12, 0127/13, 0127/14, 0127/15, 0127/16, 0127/2, 0127/3, 0127/9, 0137 a, 0137 b, 0137 c, 0140/3 b, 0140/4, 0158/3, 0159/1, 0159/2, 0174 b, 0190 a, 0190 b, 0198/1, 0198/2, 0198/3, 0198/4, 0213 a, 0213 b, 0215 a, 0215 b, 0221/1, 0221/2, 0221/3, 0225 a, 0225 b, 0225 c, 0226/1 a, 0226/1 b, 0226/1 c, 0226/2, Szenna, 0302, 0305, 0311, 0312, 0313, 0314, 0315, 0316, 0318, 0320, 0321, 0324, 0325, 0326, 0327, 0328, 0329, 0330, 0331, 0397, 0477, 0478, 0479, 0480, 0481, 0482, 0483, 0495, 0496, 0497, 0498, 0499, 0500, 0510, 0511, 0512, 0514, 0515, 0557, 0558, 0559, 0560, 0561, 0564, 0565, 0566, 0567, 0568, 0569, 0572, 0573, 0574, 0575, 0576, 0577, 0579, 0582, 0583, 0584, 0585, 0586, 0588, 0188/2 d, 0193/2, 0310/1, 0310/2, 0310/3, 0310/4, 0319/1, 0319/2, 0319/3, 0319/4, 0476/1, 0484/1 a, 0484/1 b, 0484/10 a, 0484/10 f, 0484/2, 0484/3, 0484/4, 0484/5, 0484/6, 0484/7, 0484/8, 0484/9, 0489/2, 0489/3, 0513/2 a, 0513/2 b, 0580/2, 0581/1, 0581/2, 0581/3, 0587/2, Szentbalázs, 03, 08, 012, 017, 036, 039, 042, 04

			032/3 a, 032/3 b, 032/3 c, 032/4, 032/5, 032/6, 034 a, 034 b, 034 c, 035/1 a, 035/1 b, 035/1 c, 035/1 d, 035/2 a, 035/2 b, 035/2 c, 035/2 d, 035/2 f, 038/1, 038/2, 040/3, Zselicszentpál, 060, 066, 067, 02/1, 064/4, 064/5, 064/6, 064/7, 065/1, 065/2, 068 a, 068 b, 068 c, 076/1, 076/4 b	9TI, 9ÚT, Szágy, 31C, 33E, 33F, 33TI 1, 33TI 2, Szenna, 10A, 10C 1, 10C 2, 10D, 10E, 10F, 10NY, 10TI, 11A, 11B, 11C, 11D, 11E, 11F, 11G, 11H, 11I, 11J, 11K, 11L, 11M 1, 11M 2, 11N, 11NY 1, 11NY 2, 11NY 3, 11O, 11RA, 11ÚT 1, 11ÚT 2, 12A, 12C, 12E, 12F, 12G, 12H, 12J, 12K, 12L, 12M, 12N, 12NY 1, 12NY 2, 12NY 3, 12O 1, 12O 2, 12P, 12TI, 12ÚT, 13A, 13B, 13C, 13D, 13E, 13F, 13G, 13NY, 13ÚT 1, 13ÚT 2, 14A, 14B 1, 14B 2, 14C, 14D, 14E, 14F 1, 14F 2, 14G, 14NY, 15A, 15B, 15C, 15D, 15NY, 15ÚT, 16B, 16C, 16D, 16E, 16F, 16G, 16NY, 16ÚT, 17A, 17B, 17C, 17D, 17E, 17F, 17G, 17H, 17I, 17NY, 17RA, 18A, 18B, 18C, 18D, 18E, 18NY, 18ÚT, 19A, 19B, 19C, 19D, 19E, 19F, 19G, 19H, 19I, 19J, 19NY 1, 19NY 2, 19NY 3, 19RA, 19ÚT 1, 19ÚT 2, 19ÚT 3, 1A, 1B, 1E, 1F, 1H, 1I, 1J 1, 1J 2, 1K, 1M, 1ÚT 1, 1ÚT 2, 20A, 20B, 20C, 20D, 20E, 20F, 20G, 20H, 20NY, 20ÚT 1, 20ÚT 2, 21A, 21B, 21C, 21D, 21E, 21F, 21G, 21NY, 22A, 22VI, 2A, 2B, 2C, 2D, 2F, 2G, 2H 1, 2H 2, 2H 3, 2I, 2J, 2NY, 2ÚT 1, 2ÚT 2, 22A, 22B, 22C, 22D, 22E, 22F, 22G, 22H, 22NY, 23A, 23B, 23C, 24A, 24B, 24C, 24D, 24F, 25A, 25B, 26A 1, 26A 2, 26B, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2G, 2H, 2J, 2K, 2L, 2M, 2N, 2NY 1, 2NY 2, 2TI, 3A, 3B, 3D, 3E, 3F, 3G, 3H, 3VF, 4A, 4B, 4E, 4NY, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5F, 5G, 5H, 5NY, 5ÚT, 6A, 6B, 6C, 6D, 6E, 6F, 6H, 6I, 6J, 6L, 6M, 6N, 6NY, 6O, 6P, 6Q, 6ÚT, 7A, 7B, 7C, 7D, 7NY, 7ÚT, 9A, 9B, 9C, 9NY 1, 9NY 2, 9ÚT 1, 9ÚT 2, Szilvásszentmárton, 11H, 12A, 12B, 12C, 12E, 12F, 12G, 12H, 12I, 12K, 12M, 13A, 13D, 13E, 13F, 13G, 13H, 13I, 13J, 13K, 13L, 13M, 13TI, 1G, 1J, 1K, 1L, 1TI, 1ÚT, 2A, 2B, 2C, 3A, 3B, 3C, 3D, 3E, 3F, 3G, 3H, 3I, 3J, 3K, 3L, 3M, 3N, 3O, 3P, 3Q, 3R, 4A, 4B, 4C, 4D, 4E, 4H, 4K, 4TI, 5A, 5B, 5C, 5E, 5F, 5G, 5I, 5J, 5K, 5N, 5O, 5TI, 7A, 7B, 7C, 7D, 7E, 7F, 7TI, 8A, 8B, 8C, 8D, 8E, 8G, 8I, 8TI, Vásárosbéc, 12A, 12B, 12C, 12D, 12E, 12F, 12G, 12H, 12I, 12J, 12K, 12L, 12M, 12NY 1, 12NY 2, 12NY 3, 13A, 13B, 13NY, 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 1F, 1G, 1H, 1NY, 1TI 1, 1TI 2, 1ÚT, Visnye, 4ÚT, Zselickisfalud, 10A, 10B, 10C, 10D, 10E, 10ÉP, 10EY 2, 10F 1, 10F 2, 10G, 10H, 10I 1, 10I 2, 10J 1, 10J 2, 10K 1, 10K 2, 10L, 10NY 1, 10NY 2, 10ÚT 1, 10ÚT 2, 11A, 11C 1, 11C 2, 11C 3, 11D 1, 11D 2, 11D 3, 11E, 11F, 11G 1, 11G 2, 11G 3, 11H 1, 11H 2, 11I, 11J, 11K, 11PK, 11RA, 11ÚT 1, 11ÚT 2, 11ÚT 3, 11VF, 12A 1, 12A 2, 12A 3, 12A 4, 12B, 12C, 12D, 12E, 12F, 12G, 12H, 12I 1, 12I 2, 12J, 12K 1, 12K 2, 12L 1, 12L 2, 12L 3, 12M, 12N 1, 12N 2, 12NY, 12O, 12TI 1, 12TI 2, 12TI 3, 12ÚT 1, 12ÚT 2, 12VF, 13A, 13B 1, 13B 2, 13C, 13D, 13E, 13F, 13G, 13H, 13NY 1, 13NY 2, 13ÚT, 14A, 14B, 14C, 14D, 14E, 14F, 14G, 14H 1, 14H 2, 14I, 14J, 14K, 14L, 14M, 14N, 14NY 1, 14NY 2, 14NY 3, 14O, 14P, 14Q, 14R, 15A, 15B, 15C, 15D, 15E 1, 15E 2, 15E 3, 15F, 15G, 15H, 15I, 15J, 15K, 15NY, 15ÚT 1, 15ÚT 2, 16A, 16B, 16C, 16D, 16E 1, 16E 2, 16F, 16G, 16H, 16I, 16J, 16K, 16L, 16M, 16N, 16NY, 16TI 1, 16TI 2, 16TI 3, 16VF, 16VI, 17A, 17B, 17C, 17D, 17NY 1, 17NY 2, 17NY 3, 17TI, 17ÚT, 18A, 18B, 18C, 18D, 18E, 18F, 18G, 18H, 18J, 18NY, 18ÚT 1, 18ÚT 2, 18ÚT 3, 18VF 1, 18VF 2, 18VF 3, 18VI, 19A, 19B, 19C, 19D, 19E, 19F, 19G, 19NY 1, 19NY 2, 19TI, 19ÚT 1, 19ÚT 2, 19ÚT 3, 19ÚT 4, 19VF 1, 19VF 2, 19VI, 1A, 1B, 1C 1, 1C 2, 1D, 1E, 1F, 1G, 1H, 1I, 1J, 1K, 1NY 1, 1NY 2, 1NY 3, 1NY 4, 1ÚT, 20A, 20B, 20C, 20D, 20E, 20F, 20G, 20H, 20I, 20J, 20NY 1, 20NY 2, 20ÚT 1, 20ÚT 2, 20ÚT 3, 21A, 21B, 21C, 21D, 21E, 21F, 21G, 21H, 21I, 21J, 21K 1, 21K 2, 21L, 21M, 21NY 1, 21NY 2, 21TI, 21ÚT 1, 21ÚT 2, 22A, 22B, 22C, 22D, 22E, 22NY, 22ÚT 1, 22ÚT 2, 22ÚT 3, 23A, 23B, 23C, 23D, 23E, 23F, 23G, 23H, 23I, 23J, 23K, 23L, 23NY, 23ÚT, 24A, 24B, 24C, 24D, 24E, 24F, 24G, 24H, 24NY, 24TI, 24ÚT, 25A, 25B, 25C, 25D, 25E, 25NY 1, 25NY 2, 26A, 26B, 26C, 29A, 29B, 2A 1, 2A 2, 2B, 2D, 2E, 2F, 2NY, 30A, 30G, 30H, 32F, 33D, 33E, 35B, 37A, 37B, 37C, 37D, 37E, 37F, 37G, 37H, 37I, 37J, 37NY 1, 37NY 2, 37TN, 38A, 38B, 38C, 38D, 38E, 38F, 38G, 38H, 38I, 38J, 38NY 1, 38NY 2, 39A, 39B, 39C, 39D, 39E, 39F, 39G, 39H, 39I, 39J, 39TI, 3A, 3B, 3C, 3D, 3E, 3F, 3G, 3H, 3NY, 40A, 40B, 40C, 40D, 40TI, 4A, 4B, 4C 1, 4C 2, 4D, 4E, 4F, 4G, 4H, 4I, 4J, 4K 1, 4K 2, 4L, 4NY 1, 4NY 2, 4TI, 4ÚT, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5F 1, 5F 2, 5G, 5H, 5I 1, 5I 2, 5NY 1, 5NY 2, 5ÚT, 6A 1, 6A 2, 6B, 6C, 6D, 6NY, 7A, 7B, 7C, 7NY, 8A, 8B, 8C, 8D, 8E, 8F, 8G, 8H, 8NY 1, 8NY 2, 8NY 3, 8ÚT, 9A, 9B, 9D, 9E, 9F, 9G, 9H, 9I, 9J, 9K, 9L, 9NY 1, 9NY 2, 9ÚT, Zselickislak, 1A, 1B, 1NY, 1TI 1, 1TI 2, 1TI 3, 21A, 21B, 23A, 23B, 23C, 23D, 23E, 23G, 24A, 24B, 24C, 24D, 24F, 24G, 24I, 24J, 24K, 24L, 27A, 27B, 27C, 27D, 27E, 27NY, 28A 1, 28A 2, 28A 3, 28A 4, 28A 5, 28B 1, 28B 2, 28B 3, 28B 4, 28C, 28NY, 29A, 29B 1, 29B 2, 29B 3, 29C 1, 29C 2, 29C 3, 29D, 29NY 1, 29NY 2, 2A, 2B, 2NY, 3A, 3B, 3C, 3NY, 4A, 4B, 4NY, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5F, 5NY, 6A, 6B, 6C, 6D, 6E, 6F, 6G, 6NY, 7A, 7B, 7C, 7D, 7E, 7NY, 8A, 8B, 8E, 8F, 8G, 8H, 8I, 8J, 8NY 1, 8NY 2, 8RA, 8ÚT 1, 8ÚT 2, Zselicszentpál, 12A, 12B, 12C, 12D, 12E, 12F, 12G, 12NY 1, 12NY 2, 13A, 13B, 13C, 13D, 13E, 14A, 14B, 14C, 14D, 14E, 14F, 14G, 14H, 14I, 14NY, 15A, 15B, 15C, 15D, 15E, 15F, 15NY, 16A, 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 1F, 1G, 1H, 1I, 1J, 1K, 1L, 1M, 1NY, 1ÚT 1, 1ÚT 2, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2NY, 3A, 3B, 3C, 3D, 3NY, 4A, 4B, 4C, 4D, 4E, 4F, 4G, 4H, 4NY, 5A 1, 5A 2, 5A 3, 5B, 5C, 5D, 5E, 5NY, 6A, 6B, 6C, 6D, 6E, 6NY, 7A, 7B, 7C, 7D, 7E, 7NY, 8A, 8ÚT 1
--	--	--	--	---

			068/2, 069/1 a, 069/1 b, 069/1 c, Gödre, 075, 078, 0156, 0163, 0164, 0193, 0155 a, 0155 b, 0155 d, 0155 j, 0159/1, 0165/17, 0165/6, 049/11, 049/12, 049/4, 049/5, 053/1, 053/2, 074/10, 074/8, 074/9, 076/2, 090/1, 090/2, Hajmás, 056, 057, 058, 059, 097, 0100, 051 b, 055 a, 055 b, 061/1, 061/4, 061/5, 061/9, 062 a, 063 b, 063 d, 071 a, 091 a, 091 c, 091 g, 091 l, Kaposgyarmat, 098, 02/7, 0100/1 a, 0129 a, 03 b, 096 b, 097 a, Kaposhomok, 02, 064, 066, 067, 068, 069, 071, 080, 083, 05/1, 061 c, 061 f, 061 g, 061 j, 061 k, 061 m, 061 n, 061 p, 061 r, 065 a, 072 a, 072 b, 072 c, 081 a, 081 b, 087/1, 087/2, 088/2, 089/10, 089/11, 089/4, 089/5, 089/7, 089/8, 089/9, Kaposkeresztúr, 046, 059, 063, 065, 066, 068, 072, 073, 074, 078, 080, 081, 082, 083, 085, 086, 088, 089, 0106, 0105/12 a, 0105/12 b, 0105/12 c, 0105/13, 0107/6, 045/1, 045/2, 062/2, 069/13, 069/14 a, 069/14 b, 069/15 a, 069/15 b, 069/16, 069/17, 069/2, 069/25, 069/26 a, 069/26 b, 069/26 c, 069/28, 069/3, 069/4 a, 069/4 b, 069/5 a, 069/5 b, 069/6, 069/7 a, 069/7 b, 069/8 a, 069/8 b, 087/1, 087/2, Kaposvár, 0126/3 a, 0126/3 b, 0127/1, 0127/2, 0127/3, 0143 a, 0143 b, 0143 c, 0143 f, 0143 h, 0146/4 a, 0146/4 b, 02211/2, Kaposszerdahely, 0224, 0236, 0240, 0244, 0245, 0246, 0247, 0255, 0256, 0258, 0225/2, 0226/2, 0234/1, 0234/2, 0237/1 b, 0237/1 c, 0237/2, 0238/1 a, 0238/1 b, 0238/2, 0239 a, 0239 b, 0239 c, 0241/1, 0241/2, 0242/2, 0242/6, 0251/3, 0252/1, 0252/2, 0253/2, 0253/3, 0254/3, 0257/6, Magyarluka, 073, 096, 098, 099, 0100, 0129, 071/3, 093/1, 093/2, Sántos, 099, 0110 b, 0111/3, Simonfa, 025, 029/1 b, 029/1 c, 033/3 b, 033/3 c, 034/4 b, 034/4 d, 074/7 a, 090 a, Somogyhárság, 0194, 0205, 0206, 0222, 0224, 0277, 0127/10, 0127/12, 0127/14, 0127/2, 0127/3, 0127/9, 0137 b, 0137 c, 0140/3 b, 0140/4, 0159/1, 0174 b, 0190 a, 0215 a, 0215 b, 0225 a, 0226/1 c, Szenna, 0305, 0327, 0329, 0330, 0478, 0496, 0497, 0505, 0510, 0511, 0512, 0514, 0515, 0557, 0484/1 a, 0484/1 b, 0484/2, 0580/2, Szentbalázs, 014, 017, 036, 042, 080, 022/24 a, 022/3, 022/4, 022/5, 030/1, 030/2, 032/1, 032/2, 032/3, 040/1 a, 040/1 b, Szilvásszentmárton, 054, 058, 061, 068, 078, 038/24, 041/1, 041/2, 051/6, 055/1, 055/5, 065/2 b, 066/6, 066/7, 067 b, 067 c, 067 d, 080/4, Vásárosbéc, 027, 026/3, 026/4, 028/5 b, 028/6, Zselickisfalud, 067, 034/2, 064/1, 064/3 a, 065/10 a, 065/10 b, 068/2 a, 068/2 b, 068/2 c, 070/5 a, 072/2, 081/1 b, Zselickislak, 041, 040/3, Zselicszentpál, 060, 064/7, 068 a, 068 b, 076/1, 076/4 b	2NY 1, 3G, 3H, 3I, 3J, 3K, 3L, 3N, 3NY 2, 3O, 3Q, 4A, 4B, 4C, 4D, 4F, 4H, 4NY 1, 4NY 2, 4ÚT 1, 4ÚT 2, 5G, 5H, 5I, 5NY 1, 5ÚT, 6A, 6B, 6C, 6D, 6E, 6F, 6I, 6J, 6K, 6NY 1, 6NY 2, 6ÚT 1, 6ÚT 2, 7A, 9A, 9B, 9I, Kaposkeresztúr, 12D, 12F, 12G, 12H, 12J, 12K, 12M, 12N, 12NY, 12O, 12P, 14L, 15A, 15B, 15E, 15H, 15I, 16A, 16B, 16E, 16F, 16G, 16H, 16I, 16J, 16K, 16L, 16N, 17A, 17B, 17C, 17D, 17E, 17F, 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 1F, 1ÚT, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 2H, 2I, 2J, 2K, 3A, 3C, 3D, 3E, 3F, 3G, 3H, 3NY, 3ÚT, 4E, 4I, 4J, 4NY 1, 4TI 1, 4ÚT, 5A, 5B, 5D, 5E, 5F, 5G, 5H, 5NY, 5ÚT, 6B, 6H, 6NY, 7A, 7D, 7E, 7F, 7I, 7J, 7K, 7NY, Kaposvár, 2G, 32A, 35A 1, 35A 2, 3A, 3H, 3NY, 3ÚT, 9B, 9C, 9F, 9G, 9H, 9I, 9K, 9ÚT, Kaposszerdahely, 5B, 5C, 5D, 5E, 5G, 5H, 5I, 5J, 5K, 5L, 5M, 5N, 5O, 5P, 5R, 6B, 6C, 6E, 6F, 6G, 6H, 6I, 6TI, 9C, 9D, 9G, 9H, Magyarluka, 10H, 11B, 11F 1, 11F 2, 11K, 11NY 2, 12D, 13A, 14B, 14O, 3G, 3H, 3NY, 7B, 7D, 7E, 7M, 7NY 2, 7NY 3, 7ÚT, 8G, Sántos, 9B, 9C, 9M, 9TI, 9ÚT, Simonfa, 10C, 10D, 10E, 10F, 10G, 10I, 10J, 10K, 10NY, 10R, 10ÚT, 10VF, 11B, 11C, 11H, 11I, 11J, 11K, 11L, 11M, 11N, 11NY, 12D, 12E, 12F, 12G, 12K, 12NY, 12ÚT, 16A, 16C, 16CE, 16D, 16E, 16H, 16J, 16R, 1A, 1B, 1C, 1D, 1L, 1M, 1N, 1NY 1, 1O, 1S, 1T, 1TI 3, 2B, 2C, 2CE 1, 2E, 2F, 2TI 1, 2VF 2, 3A, 3C, 3CE 1, 3D, 3E, 3F, 3G, 3H, 3I, 3J, 3M, 3TI 1, 3TI 2, 3TN, 3V, 3VF 1, 3VF 2, 3W, 3Y, 5G, 5O, 5VF, 9D, 9E, 9F, 9G, 9J, 9NY 1, 9TI, Somogyhárság, 10A, 10B 1, 10B 2, 10C, 10D, 10NY 1, 10NY 2, 11C, 11D, 16B, 16VF, 17A, 17B, 17C, 17E, 17F, 17G, 17H, 17I, 17J, 17K, 17L, 17M, 17VF, 24C, 24D, 24E, 24NY 1, 24NY 3, 25A, 25C, 25D, 25E, 25H, 25J, 25K, 25L, 25M, 25N, 26A, 3E 1, 3E 2, 4F, 6C, 6D, 6E 2, 6G, 6NY, 6VF, 7E, 7F, 7NY 2, 8E, 8F 1, 8F 2, 8G, 8L, 8NY 2, 9A, 9TI, Szág, 31A, 31B, 31C, 32A, 32B, 32C, 32H, 32J, 33A, 33E, Szenna, 18ÚT, 1ÚT 1, 21A, 21B, 21C, 21D, 21E, 21F, 21G, 21NY, 32A, 37A, 37B, 3E, 3F, 3G, 3ÚT, 4A, 4C, 4H, 4N, 4O, 4P, 4R, 4ÚT 3, 4ÚT 4, 5C, 5H 1, 5H 2, 5I 2, 5TI, 5ÚT 2, 6C, 8E, 8G, Szentbalázs, 15B, 15NY, 16B, 22A 2, 22A 6, 22B 2, 22C, 23A, 23B, 24A, 24B, 24F, 25A, 25B, 2L, 2N, 5B, 5C, 5D, 5ÚT, 6B, 6G, 6H, 6I, 6P, 7ÚT, Szilvásszentmárton, 11G, 11H, 12B, 12C, 12D, 12H, 12M, 13G, 13H, 13M, 13TI, 1G, 2C, 3A, 3B, 3C, 3D, 3E, 3F, 3G, 3H, 3I, 3K, 3L, 3N, 3Q, 3R, 4A, 4B, 4C, 4D, 4E, 4H, 4TI, 5A, 5B, 5C, 5D, 5F, 5G, 5H, 5I, 5J, 5K, 5L, 5M, 5N, 5P, 7A, 7C, 7D, 7E, 7F, 8A, 8B, 8C, 8E, 8I, Vásárosbéc, 12A, 12B, 12K, 12L, 1A, 1B, 1E, 1ÚT, Zselickisfalud, 11EY, 11H 1, 11K, 11ÚT 2, 21A, 21TI, 29B, 39B, 39C, 39F, 39H, 40A, 40C, 9A, 9B, Zselickislak, 21A, 21B, Zselicszentpál, 13A, 13C, 13D, 1D, 1E, 1K, 1L, 1ÚT 2, 8A, 8ÚT 1
KE-4	Domsági rétek	437.20	Bárdudvarnok, 063, 070, 096, 0102, 0124, 0126, 0128, 0430, 0433, 0129/1 a, 0129/1 b, 0129/1 c, 0129/1 d, 0129/2, 0129/3, 0246/3 a, 0246/3 b, 0246/5, 0429/2, 0429/3, 0429/4 a, 0429/4 b, 0429/5 a, 0429/5 b, 0429/5 c, 0429/5 d, 0429/5 f, 0429/5 g, 0429/5 h, 0429/7, 0429/8, 0432/10 a, 0432/10 b, 0432/11, 0432/4 a, 0432/4 b, 0432/6, 0432/9, 0438/32, 0438/40, 0438/41, 0438/44, 0438/45 a, 0438/45 b, 0441/10, 0441/11 a, 0441/11 b, 0441/20 c, 0441/20 d, 0441/20 f, 0441/20 g, 0441/21, 0441/23, 0441/24, 0441/9 a, 0441/9 b, 067/2 a, 067/2 b, 067/2 c, 067/3, 067/4, 068 a, 068 c, 071/1, 071/3, 086/1, 086/6, 087/11, 087/13 b, 087/13 c, 087/14, 087/5, 087/6 a, 087/6 b, 087/6 f, 087/6 h, 087/9, 090/3 b, 090/5, 090/6, 097/1 a, 097/1 b, 097/3 b, 097/4 b, 098/1 b, Boldogasszonyfa, 0213/7, 0245/2, 0245/3, 0245/4, 0245/5, 0245/6, 0245/7 c, 0252/1, 0252/4, 0252/5, Bőszénfa, 0278, 0279, 0281, 0114/3 a, 0114/3 b, 0130/2 k, 0130/9 a, 0277/2 k, 0277/2 l, 0277/3 c, 0277/4 a, 0285 a, 0303/2 f, Cserénfa, 066, 067, 068, 069, 070, 076, 080, 087, 089, 091, 096, 0100, 0103, 0109, 0113, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 316, 318, 331, 336, 02/3, 02/4, 02/5, 02/6, 0101/10, 0101/3, 0101/4, 0101/5, 0101/6, 0101/7, 0101/8, 0101/9, 0102 a, 0102 b, 0106/1 a, 0110/1, 0110/2 a, 0112/1, 0192/1 a, 02/2 a, 02/2 b, 039/1 b, 039/3, 039/4, 039/6 a, 039/6 b, 043/8 a, 056/1 b, 075 c, 075 d, 075 f, 075 g, 077 a, 077 b, 081 a, 081 b, 088 a, 098/2 c, 098/2 d, 098/2 f, 099/1, 099/2, 099/3, 308 a, 308 b, 317/1 a, 317/1 b, 317/2 a, 332 a, 332 b, 335 b, 337 a, 337 b, 337 c, 337 d, Gálosfa, 065/1 a, 065/1 f, 065/1 g, 068/2, 069/1 a, Gödre, 076/2, 090/1, Hajmás, 064, 096, 097, 063 b, 063 c, 063 d, 063 g, 063 h, 063 j, Kaposgyarmat, 098, 0108, 0109, 0100/1 a, 096 a, 096 b, 097 a, 097 b, Kaposhomok, 066, 067, 068, 069, 071, 074, 075, 065 a, 065 b, 065 c, 070/4 a, 070/4 b, 072 a, 072 b, 072 c, Kaposkeresztúr, 0105/12 a, 0105/13, 044/9, Magyarluka, 096, Sántos, 0110 b, Simonfa, 029/1 b, 029/1 c, 033/3 b, 074/7 a, Somogyhárság, 0206, 0224, 0268, 0269, 0270, 0127/10, 0127/12, 0127/13, 0127/14, 0127/15, 0127/3, 0127/9, 0140/3 b, 0225 a, Szenna, 0484/2, 0484/7, 0484/8, Szentbalázs, 08, 010, 013, 017, 036, 042, 043, 09/7, 011/2, 022/24 g, 022/24 h, 022/28, 022/5, 030/2, 030/3, Vásárosbéc, 0315/2, Zselickisfalud, 065/10 d, 065/10 h, 065/10 j, 065/10 k, 065/11, 065/13 b, 065/13 g, 065/13 h, 065/13 j, 065/13 l, 065/9 b, 070/5 a, Zselickislak, 030, 029/1, 029/2, 031/1, 031/2, 032/2, 035/2 a	Bárdudvarnok, 15G, 15H, 15J, 15L, 15M, 16A 1, 16B, 16C, 16E, 16H, 21A, 21C, 21D, 21H, 21I, 21NY 1, 21NY 2, 2D, 41R, 42G, 42L, Boldogasszonyfa, 4E, 4G, 4H, 4I, 4J, 4R, 5B, 5C, 5D, 5E, Boszénfa, 12TI, 13ÚT 2, 1B 5, 1TI, 1ÚT, 1VF 1, 3VF, 53TI, 56C, 56TI, 56ÚT 3, 58D, 58E, Cserénfa, 27H, 27I, 27J, 27NY, 29CE, 29D, 29H, 29J, 29VF, 30E, 31B, 32B, 32C, 32D, 32E, 32F, 32G, 32I, 32J, 32TI, 33F, 33J, 4J, 4K, 7E, 7I, Gálosfa, 15A, 15C, 15F, 15K, 8D, 8E, Gödre, 6I, 6J, Hajmás, 13B, 13C, 13D, 13E, Kaposgyarmat, 2B, 2C, 2G, 2TI, 2ÚT 3, Kaposhomok, 13A, 13B, 6E, 6I, 6J, 6M, 6NY 2, 6R, 6T, 6TI, 6ÚT 2, Kaposkeresztúr, 16A, 16H, Sántos, 9TI, Simonfa, 10C, 10NY, 10VF, 11B, 11G, 11NY, 16P, 16TI, 16VF, 2TI 1, 9E, 9J, 9TI, Somogyhárság, 19A, 20J, 6VF, 9D, 9TI, Szenna, 18ÚT, 1ÚT 1, Szentbalázs, 23B, 23C, 2L, 2N, 2TI, 7A, 7ÚT, Zselickisfalud, 18F, 18VF 2, 18VF 3, 23E, 24G, 24TI, 24ÚT, 24VI, 25B, 39F, Zselickislak, 27D, 29B 1

KE-5	Fátlan vizes élőhelyek	268.35	Bárdudvarnok, 025, 049, 055, 062, 063, 064, 065, 066, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 078, 085, 093, 094, 095, 096, 0100, 0101, 0102, 0103, 0104, 0105, 0106, 0107, 0108, 0109, 0110, 0111, 0112, 0115, 0116, 0245, 0247, 0251, 0405, 0430, 0434, 0436, 0437, 0439, 0129/1 d, 0129/2, 0246/3 a, 0248/1, 0248/2, 0404/1 a, 0404/1 b, 0404/2, 0429/5 d, 0429/8, 0432/2 a, 0432/2 b, 0432/3 a, 0432/3 b, 0432/7, 0432/9, 0435/2 a, 0435/2 b, 0435/3, 0435/5, 0435/6, 0435/7, 0435/8, 0438/16, 0438/17, 0438/3 b, 0438/32, 0438/33 a, 0438/33 b, 0438/33 c, 0438/33 d, 0438/33 f, 0438/38, 0438/4 a, 0438/4 b, 0438/49, 0438/50, 0438/51, 0438/52, 0438/56 b, 0438/57, 0438/58, 0441/11 a, 0441/16, 0441/21, 0441/23, 059/1, 059/4 a, 059/4 b, 067/1, 067/2 a, 067/2 b, 067/2 c, 067/4, 068 a, 068 b, 068 c, 071/1, 071/3, 071/4, 071/5, 071/6, 072 a, 072 b, 079/1, 079/2, 079/5, 079/6, 079/7, 082/1, 083/1, 086/2, 086/3, 086/6, 087/3, 087/5, 087/6 a, 087/6 b, 087/6 g, 087/9, 088/1, 090/3 a, 090/3 b, 098/1 a, 099/1, Boldogasszonyfa, 0213/7, 0252/1, Böszénfa, 0125, 0126, 0127, 0131, 0279, 0280, 0281, 0282, 0287, 0288, 0289, 0290, 0291, 0292, 0293, 0305, 0308, 0120/1, 0130/10, 0130/11, 0130/12 a, 0130/12 b, 0130/13, 0130/14, 0130/2 a, 0130/2 b, 0130/2 h, 0130/2 j, 0130/3, 0130/4, 0130/5, 0130/6, 0130/7, 0130/8, 0130/9 a, 0130/9 b, 0132/1, 0132/2 a, 0132/2 b, 0132/2 c, 0277/2 k, 0277/2 l, 0277/2 m, 0284 a, 0284 b, 0285 a, 0285 b, 0285 c, 0294 a, 0294 d, 0294 h, 0298/2, 0301 c, 0302 a, 0302 b, 0303/1, 0303/2 f, 0303/2 j, 0303/2 k, 0303/2 l, 0304/1, 0304/2, 0304/3 a, 0304/3 b, 0304/3 c, 0304/3 d, 0304/3 f, 0304/3 g, 0304/3 h, 0304/3 j, 0304/3 k, 0304/3 l, 0306/1, 0306/2, 0306/3, 0306/4 a, 0306/4 f, 0307 f, 0309/3 c, 0309/3 d, 0309/3 f, 0310 a, 0310 c, 0310 d, 0310 g, 0310 h, Cserénfa, 0107, 0109, 0117, 0120, 0131, 0133, 0134, 0136, 0137, 0138, 0139, 0141, 0146, 0149, 0156, 0102 a, 0102 b, 0106/1 a, 0106/1 b, 0106/1 c, 0106/2 a, 0106/2 b, 0110/1, 0110/2 a, 0112/1, 0112/2, 0119/2, 0121 a, 0122/1, 0124 a, 0130/2, 0130/3, 0132 a, 0132 b, 0135 a, 0135 b, 0135 c, 0144 a, 0144 b, 0192/1 a, 043/8 f, 043/8 g, 043/8 h, Gödre, 049/10, 049/4, 049/5, 053/2, 074/8, 076/2, 090/1, Hajmás, 069, 070, 063 c, 063 g, Kaposgyarmat, 085, 0100/1 a, 0131/1 a, Kaposhomok, 066, 067, 068, 069, 080, 070/2, 070/3, 070/4 a, 070/4 b, Kaposkerezstúr, 068, 071, 073, 045/1, 069/15 a, 069/16, 069/17, 069/18, 069/19, 069/2, 069/20, 069/25, 069/26 a, 069/26 b, 069/26 c, 069/27, 069/28, Kaposvár, 0129/1 a, 0129/1 b, 0129/2, 0129/3, 0129/4, 0129/5 b, 0129/5 c, 0129/6, 0129/7, 0142/16, 0142/17, 0142/18, 0142/19, 0143 b, 0143 c, 0143 d, 0143 g, 0145/9, Kaposszerdahely, 0224, 0236, 0225/2, 0226/2, 0234/1, 0237/1 b, 0237/1 c, 0237/2, 0241/2, Magyarluka, 095, 096, 0108, 076/10, Sántos, 062, 0150, 0110 b, Simonfa, 030, 029/1 b, 029/1 c, 074/7 a, 090 a, Somogyhárság, 0206, 0220, 0222, 0224, 0268, 0269, 0270, 0277, 0127/10, 0127/12, 0127/13, 0127/14, 0127/15, 0127/2, 0127/9, 0140/3 b, 0221/1, 0221/2, 0221/3, Szenna, 0305, 0310/4, 0581/1, Szentbalázs, 03, 05, 08, 010, 013, 017, 043, 052, 077, 080, 086, 06/2, 09/1, 09/7, 011/2, 016/2, 020/7, 020/9, 022/2, 022/24 a, 022/24 c, 022/24 d, 022/24 f, 022/24 g, 022/25, 022/26, 022/27, 022/28, 022/5, 024/1, 024/2, 024/3, 04/4 b, Zselickisfalud, 067, 063/3, 064/1, 064/3 a, 064/3 d, 065/10 a, 065/10 b, 065/14 d, 065/14 g, 065/14 h, 065/14 k, 065/14 m, 065/14 n, 065/14 r, 065/14 s, 065/14 t, 065/14 x, 065/4 b, 065/4 c, 065/4 g, 065/8, 079/4, Zselickislak, 030, 029/1, 029/2, 031/1, 035/2 b, 035/2 c, 035/2 d, 035/2 f, Zselicszentpál, 076/4 b	Bárdudvarnok, 15G, 15H, 15L, 15N, 15O, 15P, 15V, 15Y, 16E, 21A, 41F, 41H, 41I, 41S, 42E, 42F, 42H, 42I, 42L, 42M, 42TI, 43M, 43O, 43P, 7E, 7J 2, 7L, 7O, Boldogasszonyfa, 4C, 4TN, Boszénfa, 10VF, 12D, 12ÉP, 12TI, 12ÚT 1, 12ÚT 3, 12VI, 13A, 13TI 1, 13TI 2, 13ÚT 1, 13ÚT 2, 13VF, 13VI, 14ÉP, 15TI, 15ÚT, 16A, 16NY, 16ÚT, 16VI, 17A, 17B 4, 17C, 17D, 17E, 17NY, 17VI, 18A, 18B, 18G, 18H, 18NY 2, 18TI, 18ÚT 2, 18VF, 18VI, 19L, 19VI, 1B 4, 1B 5, 1B 6, 1J, 1TI, 1ÚT, 1VF 1, 1VF 2, 39B, 3VF, 53VF 2, 53VF 3, 55E, 55ÚT, 5ÚT, 6VF, 9B, Cserénfa, 10VF, 11F, 12F, 12TI, 13ÚT, 18E, 18ÚT, 19A, 19ÚT, 22E, 26E, 32I, 32J, 33J, 33K, Gödre, 40C, 41A, 41C, 68B, 68C, 68G, 68K, 6I, Hajmás, 5E, Kaposgyarmat, 10A, 10B, 10TI, 11A, 1A, 2VF 2, 9ÚT, 9VF, Kaposhomok, 13A, 13B, 7C, 7D, 7NY 2, Kaposkerezstúr, 12K, 17A, 3B, 3C, 3D, 3F, 3I, 3NY, 5ÚT, Kaposvár, 11A, 11B, 11K, 11TI 1, 11TI 2, 11ÚT, 12H, 12NY 2, Kaposszerdahely, 5B, 5C, 5D, 5E, 5G, 5H, 5K, 5L, 5O, Magyarluka, 11F 2, 11ÚT, 14A, 6TI, Sántos, 15G, 15NY, 1A, 1TI, 9TI, Simonfa, 10C, 10G, 10H, 10I, 10J, 10NY, 10VF, 11A, 11B, 11C, 11E, 11F, 11G, 11I, 11J, 11M, 11N, 11NY, 12A, 12B, 12C, 12H, 12NY, 12ÚT, 2F, 2TI 1, 2V, 9F, 9G, 9J, 9NY 1, Somogyhárság, 10A, 10D, 11B, 11C, 11D, 11TI, 17VF, 19A, 25C, 25D, 25E, 6E 1, 6VF, 9TI, Szenna, 12TI, 14B 1, 38C, Szentbalázs, 10ÚT, 11A, 11B, 11ÚT 1, 18A, 20A, 20B, 20NY 1, 24C, 7B, 7NY, Zselickisfalud, 11K, 11PK, 11ÚT 1, 11ÚT 2, 11VF, 12B, 12C, 12H, 12TI 2, 12VF, 18ÚT 1, 18VF 1, 18VI, 19A, 19NY 1, 19ÚT 1, 19ÚT 2, 19VF 1, 19VF 2, 19VI, 21A, 21C, 21TI, 37TN, Zselickislak, 28C, 29NY 2, Zselicszentpál, 1ÚT 2
KE-6	Patakok és források	6.80	Böszénfa, 0114/1 a, 0114/1 b, 0114/2, 0114/3 a, 0114/3 b, Gödre, 0156, 0160, 0155 a, 0155 f, 0155 g, 0155 h, 0155 k, 076/2, 090/1, Hajmás, 062 a, 063 g, 091 a, Kaposhomok, 084, 072 a, 072 b, 072 c, 081 a, 081 b, Szentbalázs, 042, 043, 030/1, 030/2, 030/3, 032/1, 032/2, 032/3, 040/1 a, 040/1 b, 040/4	Boszénfa, 56C, 56TI, 56ÚT 2, 56ÚT 3, Gödre, 10C, 10NY, 12B, 12TI 2, 12TI 3, 16C, 16VI, 6I, 6TI 1, 9L, 9VF 1, Hajmás, 3E, 7D, 7E, Kaposhomok, 6I, 6J, 6K, 6NY 2, 9E, 9F, 9G, 9H, 9ÚT, Szentbalázs, 22A 2, 22A 3, 22A 4, 22A 5, 22A 6, 22C, 22D 2, 22G, 22NY, 23A, 23B, 23C, 6I, 7D, 7ÚT
KE-7	Mesterséges tavak	23.19	Bárdudvarnok, 055, 069, 070, 073, 074, 075, 076, 077, 078, 0101, 0102, 059/1, 059/4 b, 068 a, 068 b, 068 c, 072 a, 072 b, 079/1, 079/6, 079/7, 086/2, 086/3, 086/6, Böszénfa, 0291, 0304/3 c, 0304/3 d, 0304/3 j, 0304/3 l, Kaposhomok, 066, 067, 068, 069, 070/2, 070/3, 070/4 a, Kaposkerezstúr, 084, 085, 086, Somogyhárság, 0222, 0277, 0221/1, 0221/2, Szentbalázs, 022/25, 022/28, 022/29, 024/2, 024/3	Bárdudvarnok, 21I, 42E, 42H, 43M, 43O, 43P, 7J 1, 7J 2, Boszénfa, 17VI, 18VF, 18VI, Kaposhomok, 13A, 13B, Kaposkerezstúr, 16C, Somogyhárság, 11C, 11TI

KE-8	Szántók, utak, beépített területek	606.79	Bárdudvarnok, 025, 049, 055, 060, 062, 069, 070, 089, 095, 096, 0102, 0103, 0128, 0245, 0405, 0434, 0436, 0442, 0443, 0444, 0129/1 d, 0246/2, 0246/3 a, 0246/3 b, 0246/3 c, 0246/3 d, 0246/4, 0404/1 a, 0404/1 b, 0404/2, 0429/2, 0429/5 a, 0429/5 b, 0432/2 a, 0432/2 b, 0432/3 a, 0432/4 a, 0432/7, 0432/9, 0438/12, 0438/13, 0438/14, 0438/16, 0438/17, 0438/2 b, 0438/22, 0438/23, 0438/24, 0438/25, 0438/3 a, 0438/3 b, 0438/32, 0438/33 c, 0438/33 d, 0438/33 f, 0438/37, 0438/38, 0438/39, 0438/4 a, 0438/41, 0438/43 b, 0438/43 c, 0438/43 d, 0438/44, 0438/45 a, 0438/45 b, 0438/46, 0438/47, 0438/48, 0438/48, 0438/52, 0438/54, 0438/55, 0438/56 a, 0438/56 b, 0438/57, 0438/58, 0438/6 a, 0438/6 b, 0438/7 a, 0438/7 b, 0438/8, 0441/11 a, 0441/13 b, 0441/14, 0441/16, 0441/17, 0441/20 a, 0441/20 b, 0441/20 d, 0441/20 f, 0441/5 a, 0441/5 b, 0441/6 a, 0441/6 b, 0441/9 a, 0441/9 b, 048/10 a, 048/10 b, 050/3, 050/4, 059/1, 059/3 a, 059/3 b, 059/4 a, 059/4 b, 059/5, 067/1, 067/2 a, 068 a, 071/3, 079/5, 086/1, 086/2, 086/6, 087/11, 087/12, 087/13 b, 087/14, 087/4 a, 087/4 b, 087/5, 087/6 a, 087/6 b, 087/6 d, 087/6 f, 087/6 g, 087/6 h, 087/6 j, 087/6 k, 087/6 l, 087/7, 087/8, 087/9, 088/1, 088/2, 090/2, 090/3 a, 090/3 b, 090/4, 097/1 a, 097/1 b, 097/3 a, 097/3 b, 097/4 a, 097/4 b, 097/5, 098/1 a, 098/1 b, 099/1, 099/2, Boldogasszonyfa, 0188, Böszénfa, 0119, 0126, 0127, 0288, 0289, 0290, 0291, 0293, 0297, 0305, 0308, 0311, 0314, 0114/1 b, 0114/1 c, 0114/2, 0114/3 a, 0114/3 c, 0115/1, 0115/3 a, 0115/3 b, 0116/1 a, 0116/1 b, 0116/1 c, 0116/1 d, 0116/1 f, 0116/3 a, 0116/3 b, 0116/3 c, 0116/3 d, 0117/1, 0117/3, 0118/2, 0120/1, 0129 a, 0129 b, 0129 c, 0130/10, 0130/11, 0130/2 a, 0130/2 b, 0130/2 c, 0130/2 d, 0130/2 f, 0130/2 h, 0130/2 j, 0130/2 k, 0133/1, 0133/2 a, 0133/2 c, 0133/3, 0133/4 a, 0133/4 b, 0133/4 c, 0277/2 l, 0277/2 m, 0285 a, 0286 d, 0286 k, 0294 a, 0294 d, 0294 h, 0295 a, 0295 f, 0295 h, 0295 j, 0295 k, 0296 a, 0296 l, 0298/1 f, 0298/2, 0299 a, 0299 b, 0299 c, 0300 c, 0300 d, 0300 g, 0301 b, 0301 c, 0302 b, 0303/1, 0303/2 a, 0303/2 c, 0303/2 f, 0303/2 g, 0303/2 h, 0303/2 j, 0303/2 k, 0303/2 l, 0303/2 m, 0303/2 n, 0303/2 p, 0304/1, 0304/2, 0304/3 a, 0304/3 b, 0304/3 c, 0304/3 g, 0304/3 h, 0306/1, 0306/2, 0306/3, 0306/4 a, 0306/4 b, 0306/4 c, 0306/4 d, 0306/4 f, 0307 f, 0309/1, 0309/2, 0309/3 a, 0309/3 j, 0310 d, 0310 g, 0310 h, 0310 k, 0312/1 a, 0312/1 b, 0312/1 c, 0312/1 d, 0312/1 f, 0312/1 g, 0312/1 h, 0312/1 j, 0312/2, 0313/1, 0313/2 a, 0313/2 b, 0313/2 c, 0313/2 f, Cserénfa, 0125, 0126, 0127, 0128, 0129, 0150, 0189, 0190, 0191, 0193, 307, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 318, 325, 327, 331, 333, 334, 336, 338, 339, 340, 0106/1 a, 0106/1 b, 0106/1 c, 0106/2 a, 0106/2 b, 0122/1, 0122/2, 0123/1 a, 0123/1 b, 0123/1 c, 0123/1 d, 0123/1 f, 0123/1 g, 0123/2, 0124 a, 0124 b, 0130/1 a, 0130/2, 0130/3, 0130/4, 0130/5, 0192/1 a, 0192/2, 0192/3, 039/1 b, 039/3, 039/4, 039/5, 043/10, 043/11, 043/4, 043/5, 043/6, 043/7, 043/8 a, 043/9, 049/2 b, 077 a, 308 a, 308 b, 309 a, 309 b, 317/2 a, 317/2 b, 323 b, 324 b, 326/2, 328/1 a, 328/1 b, 328/2, 330 a, 330 b, 330 c, 332 a, 332 b, 335 b, 337 b, 337 c, 337 d, Gálosfa, 065/1 f, 065/1 g, 065/2, 065/3, 069/1 a, 069/1 b, 069/1 d, 069/2, 069/3, Gödre, 075, 078, 0154, 0156, 0158, 0160, 0155 a, 0155 b, 0155 c, 0155 d, 0155 g, 0155 h, 0155 j, 0155 k, 0159/1, 0159/2, 074/10, 074/3, 074/6, 074/7, 074/8, 074/9, 076/2, Hajmás, 069, 070, 062 a, 091 a, 091 c, 091 d, 091 g, 091 h, 091 j, 091 k, 091 l, 091 n, 091 p, Kaposgyarmat, 03 a, 0108, 0109, 0100/1 a, Kaposhomok, 04, 064, 066, 068, 069, 071, 073, 080, 083, 084, 072, 061 c, 061 p, 061 r, 065 a, 07/1 b, 070/2, 070/4 b, 072 a, 081 a, 089/10, 089/11, 089/9, Kaposkeresztúr, 063, 064, 065, 068, 071, 072, 073, 078, 079, 080, 088, 089, 062/2, 069/10, 069/12, 069/13, 069/14 a, 069/15 a, 069/15 b, 069/16, 069/17, 069/18, 069/19, 069/20, 069/22, 069/23, 069/24, 069/25, 069/26 a, 069/26 b, 069/26 c, 069/27, 069/28, 069/4 a, 069/4 b, 069/6, 069/7 a, 069/7 b, 069/8 a, 069/8 b, 069/9, Kaposvár, 0145/5, 0146/19, 0146/20, 0146/21 f, Kaposszerdahely, 0225/2, 0254/1, 0254/3, 0257/1, Magyarluka, 072, 073, 094, 095, 096, 098, 099, 0100, 0121, 0129, 0130, 0123/1 a, 093/1, 093/2, Patca, 034 b, 034 c, Sántos, 099, 0150, 0152, 0154, 0155, 0156, 095/1 a, Simonfa, 031, 029/1 b, 029/1 d, 032/1, 033/3 b, 033/3 c, 033/3 d, Somogyhárság, 0194, 0196, 0197, 0199, 0205, 0127/10, 0127/13, 0127/14, 0127/15, 0127/16, 0127/2, 0127/9, 0137 a, 0137 b, 0137 c, 0190 a, 0190 b, 0198/1, 0198/2, 0198/3, 0198/4, 0213 a, 0213 b, 0225 a, 0225 b, 0225 c, 0226/1 a, 0226/1 b, 0226/1 c, 0226/2, Szenna, 0478, 0481, 0557, 0559, 0560, 0561, 0564, 0565, 0566, 0567, 0568, 0579, 0582, 0583, 0584, 0586, 0588, 0484/1 b, 0484/10 a, 0484/10 g, 0484/2, 0484/4, 0484/6, 0484/7, 0484/8, 0484/9, 0580/1, 0580/2, 0581/1, 0581/3, 0587/2, Szentbalázs, 03, 05, 08, 010, 012, 013, 014, 015, 017, 036, 076, 077, 079, 080, 081, 082, 086, 06/1, 06/2, 07/1, 07/2, 07/3, 09/7, 011/2, 016/1, 016/2, 020/6, 022/24 g, 022/24 h, 022/24 j, 022/24 k, 022/24 l, 022/5, 030/1, 035/1 b, 04/4 b, 040/1 a, Szilvásszentmárton, 038/7, 038/8, 065/2 a, 065/2 b, 065/3, 067 b, Zselickisfalud, 067, 022/2, 062/3 a, 062/3 b, 062/4, 062/5, 062/6, 062/7 a, 062/7 c, 062/7 d, 062/7 f, 063/1, 063/2, 063/3, 064/1, 064/3 a, 064/3 b, 064/3 f, 064/3 g, 064/3 h, 064/4, 065/10 a, 065/10 b, 065/10 c, 065/10 d, 065/10 g, 065/10 h, 065/10 j, 065/10 k, 065/11, 065/12, 065/13 a, 065/13 b, 065/13 c, 065/13 d, 065/13 f, 065/13 j, 065/13 l, 065/14 a, 065/14 b, 065/14 c, 065/14 d, 065/14 h, 065/14 k, 065/14 l, 065/14 m, 065/14 n, 065/14 p, 065/14 r, 065/14 s, 065/14 t, 065/14 v, 065/14 x, 065/15, 065/3, 065/4 a, 065/4 b, 065/4 c, 065/4 d, 065/4 h, 065/7, 065/8, 065/9 b, 065/9 c, 066/2 a, 066/2 b, 066/2 d, 068/1 a, 068/1 b, 068/2 a, 068/2 b, 068/2 d, 068/2 f, 068/2 g, 068/2 h, 068/2 j, 069/10 c, 069/10 d, 069/10 g, 069/11, 069/12, 069/7 c, 069/7 d, 069/8, 069/9, 070/5 a, 070/5 b, Zselickislak, 028, 033, 017/2, 032/2, 032/3 a, 032/4, 032/5, 032/6, 034 a, 034 b, 034 c, 040/3, Zselicszentpál, 066, 067, 068 a, 068 b, 068 c, 076/1, 076/4 b	Bárdudvarnok, 15G, 15L, 15M, 15O, 15P, 15Q, 15R, 15Y, 16A 2, 16C, 16H, 16I, 16N, 21A, 21B, 21D, 21F, 21G, 21H, 21I, 21J, 21NY 2, 2D, 2E, 41T, 41V, 41W, 41Y, 42D, 42F, 42G, 42H, 42I, 42J, 42K, 42L, 7F, 7J 1, 7K, 7L, 7P, Boldogasszonyfa, 2ÚT 3, 2VF, Boszénfa, 10VF, 11A, 11D, 11E, 11NY, 11ÚT 1, 11ÚT 4, 11VI, 12D, 12E 1, 12E 2, 12ÉP, 12NY, 12ÚT 1, 12ÚT 3, 12ÚT 4, 12VI, 13F, 13TI 1, 13TI 2, 13ÚT 1, 13ÚT 2, 13VF, 13VI, 14C, 14ÉP, 15A, 15TI, 15ÚT, 17ÚT 2, 18A, 18B, 18G, 18NY 1, 18NY 2, 18TI, 18ÚT 1, 18ÚT 2, 18VF, 19A, 19B, 19H, 19ÚT 1, 1TI, 20D, 20ÚT 2, 21D, 21E 1, 21NY, 21ÚT, 22A 1, 22A 2, 22NY, 22ÚT, 3VF, 4E, 4ÚT, 51A, 51B 3, 51ÚT, 52B 3, 52F, 52G, 52NY, 52RA, 52ÚT 1, 52ÚT 2, 53A, 53CE, 53D, 53E, 53F, 53NY, 53TI, 53ÚT 1, 53ÚT 2, 53VF 1, 53VF 2, 53VF 3, 54A, 54B, 54E, 54NY 1, 54NY 2, 55A, 55B, 55D, 55E, 55I, 55NY, 55ÚT, 56A, 56C, 56F 1, 56F 2, 56F 3, 56J, 56K, 56NY 3, 56TI, 56ÚT 2, 56ÚT 3, 57A, 57D, 57E, 57F, 57I, 57K, 57L, 57NY 1, 57NY 2, 57ÚT, 5A, 5F, 5G, 5ÚT, 6B, 6VF, 6VI, 7A 4, 7C 1, 7C 2, 7NY, 7ÚT 1, 8A, 8G, 8H, 8NY, 8TI 1, 8ÚT 1, 9C, 9NY, 9VI, Cserénfa, 11A, 11B, 11E, 11F, 11G, 11NY 2, 11ÚT, 12B, 12D, 12E, 12F, 12G, 12RA, 12ÚT 1, 12ÚT 2, 12VF 1, 12VF 2, 12VF 3, 13B, 13C, 13D, 13E, 13ÚT, 13VF, 14VF, 15B, 15D, 15E, 15F, 15G, 15NY 2, 15ÚT, 16A, 16F, 16G, 16I, 16J, 16K, 16NY 2, 16NY 3, 16ÚT, 17A, 17B, 17G, 17NY 1, 17NY 3, 17ÚT, 17VI, 18B, 18C, 18E, 18F, 18H, 18K, 18NY, 18ÚT, 19A, 19B, 19G, 19ÚT, 22B, 22E, 22F, 22NY 2, 22ÚT 1, 23A, 23B, 23C, 23D, 23ÚT 1, 23ÚT 2, 24B, 24C, 24ÉP, 24F, 24G, 24NY, 24ÚT, 25D, 25NY, 27B, 27C, 27NY, 27ÚT, 2B, 2D, 2H, 2I, 2NY, 2ÚT, 3A, 3B, 3G, 3I, 3N, 3NY 1, 3ÚT 1, 3ÚT 2, 4A, 4B, 4C, 4G, 4K, 4M, 4NY 2, 4ÚT, 5B, 5L, 5N, 5NY 1, 5ÚT, 6E, 6H, 7I, 7ÚT, 8B, 8C, 8D, 8NY 1, 8ÚT, 9A, 9B, 9E, 9F, 9NY 2, 9NY 3, 9ÚT, Gálosfa, 15F, 8G, 8I, 8ÚT, Gödre, 10A, 11A, 11D, 11E, 12A, 12C, 12D, 12E, 12TI 1, 12TI 2, 12TI 3, 13A, 13NY, 14B, 15A, 68G, 68H, 68I, 68J, 68L, 68M, 68P, 69A, 69C, 69D, 69E, 69H, 69Q 2, 6A 1, 6A 2, 6C, 6D, 6K, 8E, 8G, 8ÚT, 9D, 9K, 9L, 9M, 9N, 9NY, 9R, 9TI, 9ÚT, 9VF 1, 9VF 2, 9VF 3, Hajmás, 1E, 2C, 2D, 2G, 2NY, 3B, 3C, 3D, 3L, 3NY, 4B, 4C, 4NY, 6G, 6H, 6NY 2, 7F, 7G, 7J, 7NY 1, 8A, 8B, 8C, 8D, 8F, 8H, 8ÚT 3, 9B, 9D, 9E, 9ÚT, Kaposgyarmat, 1D, 1E, 1H, 1ÚT 2, 2B, 2D, 2E, 2H, 2I, 2NY, 2ÚT 2, 3NY, Kaposhomok, 12D, 13A, 4B, 4C, 4D, 4G, 4H, 4I, 4K, 4M, 4NY 2, 4ÚT 2, 5B, 5L, 5N, 5NY 1, 5ÚT, 6E, 6H, 6I, 6J, 6K, 6L, 6NY 1, 6NY 2, 6O, 6T, 6U, 6ÚT 1, 6ÚT 2, 6ÚT 3, 7A, 7B, 7C, 7E, 7F, 7NY 1, 7ÚT, 8C, 8H, 8NY, 8ÚT 1, 8ÚT 2, 9A, 9C, 9D, 9H, 9I, 9J, 9L, 9M, 9NY, 9O, 9ÚT, Kaposkeresztúr, 17C, 17D, 17E, 1C, 1E, 1F, 1ÚT, 2A, 2B, 2J, 4A, 4E, 4NY 1, 5B, 5ÚT, 6F, 6H, 6NY, 6TI, Kaposvár, 14I, 8B, 8C, 8ÚT 2, Kaposszerdahely, 5B, Magyarluka, 10A, 10D, 10H, 10ÚT, 11A, 11B, 11E, 11F 1, 11F 2, 11G, 11J, 11NY 1, 11NY 2, 11NY 3, 11ÚT, 12B, 12E, 12F, 12NY 2, 13A, 1B, 2E, 2H, 2K, 2NY, 2ÚT 1, 2ÚT 2, 3C, 3H, 3I, 3J, 3NY, 3ÚT 1, 6E, 6TI, 7D, 7E, 7G, 7I, 7J, 7K, 7M, 7N, 7NY 2, 7NY 4, 7NY 5, 7O, 7P, 7Q, 7R, 7ÚT, 8A 1, 8A 2, 8B, 8F, 8G, 8J, 9D, 9E, 9F, 9G, 9NY, 9ÚT, Patca, 2ÉP, 2S, Sántos, 17A, 3D, 3F 1, 3F 2, 3H, 3NY 2, 4A, 4B, 4C, 4D, 4NY, 4ÚT, 5C, 5D 2, 5E, 5NY, 5ÚT, 6NY, 7C, 7E, 7ÉP, 7I, 7J, 7NY 1, 7ÚT, 8J, 9A, 9B, 9E, 9F, 9H, 9NY 1, 9NY 2, 9ÚT, Szágy, 31C, Szenna, 10A, 10NY, 11A, 11B, 11D, 11E, 11H, 11J, 11K, 11L, 11NY 3, 11O, 11RA, 11ÚT 1, 11ÚT 2, 12A, 12NY 1, 12TI, 12ÚT, 13B, 13ÚT 1, 13ÚT 2, 14A, 15A, 15B, 15C, 15D, 15NY, 15ÚT, 16E, 16ÚT, 17A, 17I, 17NY, 17RA, 18D, 19A, 19B, 19E, 19F, 19G, 19I, 19NY 1, 19NY 2, 19NY 3, 19RA, 19ÚT 1, 19ÚT 3, 1ÚT 1, 20F, 20G, 20NY, 20ÚT 1, 2ÚT 1, 32E, 41A, 8C, 8G, 8RA, 8ÚT, 9C 1, 9C 2, 9D, 9ÚT, Szentbalázs, 10A, 10B, 10C, 10D, 10E, 10NY 2, 10NY 3, 10NY 4, 10ÚT, 11A, 11B, 11NY 2, 11ÚT 1, 11ÚT 2, 12C, 12CE, 12D, 12ÚT 1, 12ÚT 2, 13A, 13B, 13NY 1, 13NY 2, 13ÚT 1, 13ÚT 2, 14A, 14ÚT, 15A, 15NY, 16A, 16NY 2, 16ÚT 2, 17A, 17B, 17NY, 20B, 20NY 1, 21B, 22A 1, 3F, 3H, 3VF, 5A, 5F, 5G, 5NY, 6L, 6M, 6NY, 6Q, 9A, 9C, 9NY 2, 9ÚT 2, Szilvásszentmárton, 12F, 12G, 3I, Vásárosbéc, 1F, Visnye, 4ÚT, Zselickisfalud, 10B, 10C, 10D, 10ÉP, 10EY 1, 10EY 2, 10H, 10NY 1, 10NY 2, 10ÚT 1, 10ÚT 2, 11E, 11ÉP, 11EY, 11F, 11H 1, 11I, 11K, 11PK, 11RA, 11ÚT 1, 11ÚT 2, 11ÚT 3, 11VF, 12A 2, 12A 3, 12A 4, 12B, 12F, 12G, 12H, 12ÚT 1, 12ÚT 2, 12VF, 13A, 13D, 13E, 13ÚT, 14D, 14E, 14G, 14H 1, 14H 2, 14I, 14NY 1, 14NY 3, 14P, 14R, 15B, 15C, 15E 1, 15E 3, 15G, 15H, 15I, 15NY, 15ÚT 1, 15ÚT 2, 17D, 17ÚT, 18C, 18D, 18F, 18G, 18H, 18I, 18NY, 18ÚT 1, 18ÚT 2, 18ÚT 3, 18VF 1, 18VF 2, 18VF 3, 18VI, 19A, 19C, 19D, 19E, 19G, 19NY 1, 19NY 2, 19ÚT 1, 19ÚT 2, 19ÚT 4, 19VF 2, 19VI, 1A, 1B, 1C 1, 1C 2, 1H, 1J, 1K, 1ÚT, 20A, 20D, 20E, 20H, 20ÚT 2, 20ÚT 3, 21A, 21C, 21D, 21E, 21F, 21I, 21J, 21K 2, 21L, 21M, 21NY 1, 21ÚT 1, 21ÚT 2, 22B, 22C, 22D, 22E, 22NY, 22ÚT 1, 22ÚT 2, 22ÚT 3, 23D, 23E, 23L, 23NY, 24C, 24E, 24F, 24G, 24H, 24NY, 24TI, 24ÚT, 25A, 25D, 25E, 25NY 1, 25NY 2, 25ÚT, 38H, 38I, 39G, 4C 1, 4C 2, 4D, 4H, 4I, 4NY 1, 4TI, 4ÚT, 5A, 5B, 5C, 5E, 5H, 5NY 1, 5NY 2, 5ÚT, 7A, 8A, 8C, 8F, 8G, 8H, 8NY 1, 8NY 2, 8NY 3, 8ÚT, 9B, 9D, 9F, 9G, 9ÚT, Zselickislak, 21B, 23A, 23C, 28A 1, 5B, 5C, 6C, 6D, 6E, 6F, 7NY, 8A, 8F, 8G, 8H, 8I, 8J, 8NY 1, 8RA, 8ÚT 1, 8ÚT 2, Zselicszentpál, 1A, 1B, 1C, 1E, 1G, 1ÚT 2, 2A, 3A, 3NY, 5A 1, 5A 2, 5A 3, 6A, 6D, 6NY, 7A, 7NY
------	---	--------	--	--

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

Az Észak-zselici erdőségek (HUDD20016) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó.

A tervezési terület 94%-ban a Nemzeti Ökológiai Hálózat magterület övezetének része.

A tervezési terület védett természeti területekkel átfedő részein az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről kötelezően betartandó.

A kezelési javaslatok tekintetében mindezeket a körülményeket figyelembe kell venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre átmeneti időszakot hirdetettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti évben a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan jogcím elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetők el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 jogcím mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrésztlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előíráscsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítás) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az

élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

1.) Alaptámogatás

A támogatás célja a mezőgazdasági termelők területalapon megvalósuló jövedelemstabilizációja. Az igénybevétel feltételeit az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2015. (II. 19.) FM rendelet tartalmazza.

2.) Az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (zöldítés)

A támogatás igénybevételének részletes feltételeit az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet tartalmazza.

3.) Területalapú termeléshez kötött támogatások

A termeléshez kötött támogatások egyes érzékeny ágazatok célzott támogatását szolgálják. A támogatás igénybevételének részletes feltételeit a termeléshez kötött közvetlen támogatások igénybevételének szabályairól szóló 9/2015. (III. 13.) FM rendelet tartalmazza.

Élőhelykezeléssel összefüggő mezőgazdasági támogatások:

- 1) VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 2) VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 4) VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 5) VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 6) VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 7) VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások
- 8) VP4-4.4.2.2-16 Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése
- 9) VP4-4.4.2.1-16 Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése
- 10) VP4-13.2.1.-16 Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken
- 11) VP4-10.2.1.1.-15 A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése

Erdészeti támogatások:

- 1) VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 2) VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása
- 3) VP5- 8.1.1-16 Erdősítés támogatása
- 4) VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések
- 5) VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- 6) VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése
- 7) VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
- 8) VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése
- 9) VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- 10) VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- 11) VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése
- 12) VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások
- 13) VP2-4.1.3.7-20 Csemetekertek gépbeszerzése

MEPAR kód	teljes terület (ha)	támogatható (ha)
R9L44-9-18	81.8028	0
R9VP7-8-18	69.5326	0.4316
RWXXW-V-18	104.9517	0.6314
RYFJ4-8-18	52.5821	44.2152
R9MA4-J-18	11.6413	11.374
RWJXW-F-18	20.8283	20.3344
R9WQ4-7-18	8.3617	8.2564
RMRAE-A-18	53.5547	24.9544
RQ644-A-18	23.3389	0
R9T44-H-18	21.8601	19.1486
RAMA4-K-18	11.7035	11.1162

RANJ4-T-18	39.411	37.8592
RJQKD-D-18	35.5356	20.5433
R24T1-5-18	25.9161	0
RCFJ4-M-18	8.1964	8.0417
RYHQ4-H-18	6.9887	4.4407
RVFJW-X-18	28.6252	0
RCQV3-7-18	16.2458	15.8354
RULYD-Y-18	41.7886	27.1995
RW7AW-J-18	332.6838	0
RYLNF-V-18	211.2126	2.8684
RLAX6-7-18	121.8186	0
R3046-J-18	27.6264	0
R2NJ6-L-18	25.4354	0
R3D46-X-18	31.4564	0
RXUA6-F-18	29.6357	0
RMJX6-F-18	53.9139	0
R6T46-F-18	48.1889	0
R79Q6-L-18	45.9096	0
RYJX6-T-18	3.757	3.6159
RJT46-T-18	6.7262	4.1338
R6XW3-9-18	1.9276	1.5447
RYMDN-U-18	5.7785	4.782
CVJ5C-N-18	91.5763	87.5083
R0HQ6-K-18	5.1496	4.4655

RW6C4-Q-18	314.5546	0
RVEK4-5-18	720.8336	0
RWPY4-V-18	216.4812	0
RTQH9-H-18	545.7181	0.861
RMNF1-X-18	440.1481	0
R1649-R-18	265.8694	0
R1E8W-R-18	102.5657	84.3674
RKQVH-U-18	5.9773	5.9773
RUVJ7-M-18	68.3925	67.4462
RWEHE-E-18	20.1563	20.0121
R4F0C-3-18	28.5701	28.2197

Az azonosítók évenként változnak, így a táblázat csak tájékoztató jellegű. A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) legfrissebb adatai a <https://www.mepar.hu/honlapon> érhetők el.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A jelenleg elérhető erdészeti támogatások nem elégségesek ahhoz, hogy a Natura 2000 erdőkben a gazdálkodás szorosabban illeszkedjen a természetvédelmi elvárásokhoz. A támogatási rendszerben a jelenleginél sokkal nagyobb szerepet javasolt biztosítani az agresszívan terjedő idegenhonos fafajok elleni védekezésnek, a táj- és termőhelyidegen fafajú erdők fafajcseréjének (KE-3), valamint a természetszerű, különösen a folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási módok terjedésének (KE-1, KE-2).

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre vonatkozóan nincsenek tervezett vagy folyamatban levő pályázatok.

3.3.3. Egyéb

A tervezési terület fenntartásával és kezelésével kapcsolatban egyéb javaslatot nem teszünk.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

A célcsoportok elérésére alkalmas kommunikációs elemeket a tervezési munkához és a kommunikáció céljaihoz igazodva választottuk ki.

Az érintett államigazgatási szervek, hatóságok, önkormányzatok, tulajdonosok, gazdálkodók, területhasználók, gazdálkodói érdekképviselői szervek, civil szervezetek vagy hivatali kapun, vagy postai úton és/vagy e-mailben kaptak értesítést az egyeztetési dokumentációval kapcsolatban. A tervet mindenki számára hozzáférhetővé tettünk a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, valamint az érintett önkormányzatok honlapjain elektronikus formában.

A koronavírus terjedése miatt bevezetett korlátozásokra tekintettel, a tömeges megbetegedést okozó humán járvány megelőzése érdekében a fenntartási terv nyilvános fórumon való bemutatására és megvitatására nem került sor, a véleményezési eljárás lefolytatása személyes találkozók nélkül zajlott. A személyes egyeztetés és információnyújtás érdekében ügyintézőnk telefonos elérhetőségét biztosítottuk az érdekeltek számára.

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Weboldal feltöltése aktuális információkkal és az egyeztetési dokumentumokkal. A terv az egyeztetés megkezdése óta mindenki számára elérhető a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság honlapján.

Érintettek tájékoztatása levélben, hivatali kapun, postai úton vagy e-mailben történő megkereséssel: a következő fejezetben felsorolt címzettek számára a tájékoztató és a dokumentáció kiküldésre került.

Önkormányzati közzététellel is hozzáférhetővé tettük az egyeztetési dokumentációt, minden érintett önkormányzat honlapján hirdetményként megjelent a fenntartási terv tervezete és az egyeztetésről szóló tájékoztató.

Telefonos egyeztetéseket folytattunk az érdeklődőkkel a terv részleteiről.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszköz	Érintett célcsoport	Kommunikáció címzettje	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma
írásos értesítés (levél, e-mail)	Hatóságok	Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztály	értesítések (62 db) kiküldése: 2021.03.19.	7 db írásos észrevétel
		Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztály		
		Baranya Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály		
		Baranya Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti és Földművelésügyi Osztály		
		Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság		
	Önkormányzatok	Bárdudvarnok Község Önkormányzata		
		Bószénfa Község Önkormányzata		
		Cserénfa Község Önkormányzata		
		Gálosfa Község Önkormányzata		
		Hajmás Község Önkormányzata		
		Kaposgyarmat Község Önkormányzata		
		Kaposhomok Község Önkormányzata		
		Kaposkeresztúr Község Önkormányzata		
		Kaposvár Város Önkormányzata		
		Kaposszerdahely Község Önkormányzata		
		Patca Község Önkormányzata		
		Sántos Község Önkormányzata		
		Bárdudvarnok Község Önkormányzata		
		Bószénfa Község Önkormányzata		
		Cserénfa Község Önkormányzata		
		Gálosfa Község Önkormányzata		
		Hajmás Község Önkormányzata		
		Kaposgyarmat Község Önkormányzata		
		Kaposhomok Község Önkormányzata		
		Kaposkeresztúr Község Önkormányzata		
		Kaposvár Város Önkormányzata		
		Kaposszerdahely Község Önkormányzata		
		Patca Község Önkormányzata		

		Sántos Község Önkormányzata		
		Simonfa Község Önkormányzata		
		Szenna Község Önkormányzata		
		Szentbalázs Község Önkormányzata		
		Szilvásszentmárton Község Önkormányzata		
		Zselickisfalud Község Önkormányzata		
		Zselickislak Község Önkormányzata		
		Zselicszentpál Község Önkormányzata		
		Boldogasszonyfa Község Önkormányzata		
		Gödre Község Önkormányzata		
		Magyarlukafa Község Önkormányzata		
		Somogyhárság Község Önkormányzata		
		Vásárosbéc Község Önkormányzata		
	Tulajdonosok és kezelők	SEFAG Zrt..		
		Mecsekerdő Zrt		
		Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság		
		Magántulajdonosok		
	vadgazdálkodók	Baté-Mosdós-Nagyberki Földtulajdonosok Vadásztársasága		
		Zselici Vadásztársaság		
		Szent Benedek Vadásztársaság		
		Surján-Kapos Völgye Vadásztársaság		
		Somogyhársági Nimród Vadásztársaság		
		Gödrei Zrt.		
	érdekképviselői szervek	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Somogy megyei Igazgatósága		
		Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Baranya megyei Igazgatósága		
	civil természetvédelmi szervezetek	Dél-Balatoni Természetvédelmi Egyesület		
		Somogy Természetvédelmi Szervezet		
		Zselici Ezüsthárs Naturpark		
webes közzététel	valamennyi célcsoport	nyilvános	2021.03.18.	

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervezetekkel

Vélemény adó érintett szervezet/személy	Vélemény	Vélemény kezelése, indoklás
Baranya Megyei Kormányhivatal Agrárügyi, Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály 2021.04.22.	A tervben foglaltakkal kapcsolatban kifogása nem merült fel és kiegészítő javaslattal nem kíván éli.	-
Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi, Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály 2021.04.23.	A tervben foglaltakkal kapcsolatban kifogása nem merült fel és kiegészítő javaslattal nem kíván éli.	-
Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2021.05.07.	A tervben foglaltakkal kapcsolatban kifogása nem merült fel és kiegészítő javaslattal nem kíván éli.	-
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Somogy megyei Igazgatósága 2021. 04 .07.	A tervben foglaltakkal kapcsolatban nem tesz észrevételt.	-
SEFAG Zrt.	1. A B02 veszélyeztető tényező szerepeltetését a jelenlegi gazdálkodói gyakorlat mellett indokolatlannak tartja. 2. A B06 veszélyeztető tényező kapcsán megjegyzi, hogy a fokozatos felújítások 5-30 év alatt kerülnek kivitelezésre, ökológiai hatásai jelentősen eltérnek a tarvágásától, mivel a fás vegetáció fenntartásával a talaj árnyalása biztosított, az élőhely zavarása, az erózió, a mikroklíma változása minimális. 3. A B07 veszélyeztető tényezőt nem tartja relevánsnak, a SEFAG zrt. nem távolítja el a holtfát az erdőből. 4. A B09 veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy tarvágást csak a jogszabályoknak és a természetvédelmi kezelővel egyeztetett erdőtervnek megfelelően végeznek. 5. B16 veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy a SEFAG Zrt. jelentős figyelmet és forrásokat fordít a szállítási és termelési talajromlás megakadályozására.	1. A B02 veszélyeztető tényezőt töröltük. 2. Meglátásunk szerint gyakoriak a rövid időn belül (5-10 év) elvégzett fokozatos felújítógazdálkodások, és ezekben fennállnak a B06 veszélyeztető tényezőnél jelölt negatív hatások. 3. A tervezési terület jelentős részén ennek ellenére kevés (az ökológiai szempontból minimálisan szükségesnek nevezhetőnél kevesebb) a holtfa mennyisége. A terv ezen pontját átfogalmaztuk, pontosítottuk. 4. Tekintettel az aktuális erdőtervekre és az AB 2020. évi döntése nyomán módosult jogszabályi környezetre is, a veszélyeztető tényező jelentőségét és az érintett terület kiterjedését korrigáltuk.

	6. B17 veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy a pásztázás csak a kezelt terület 30-40%-át érinti, a humuszos talajréteg helyben marad, a flóra nem sérül. 7. B20 veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy vegyszerezést csak a jogszabályok betartásával, a felújítások hatékony védelme érdekében. 8. B27 veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy a SEFAG Zrt ilyen tevékenységet nem végez. 9. E01 veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy jól kiépített infrastruktúra nélkül gazdálkodási tevékenység nem végezhető. 10. A K02 veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy a tradicionálisan fennmaradt forrásokat tartják karban, a vízfolyások medrének szabályozása nem cél, a felsorolt jelölő értékeket és hatásokat túlzónak tartja. 11. A K04 veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy a vízfolyások medrét gazdálkodási érdekből nem befolyásolják, a Ropolyi-tó vízfelület-növelésével a terület vízmegtartó képessége növekedett. 12. Az F05 jövőbeni potenciális veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy a turisztikai fejlesztések nem ütköznek jogszabályba, jelentős társadalmi igényeket elégítenek ki, és a természetvédelmi kezelő is végez ilyen irányú tevékenységet. 13. Általánosságban a veszélyeztető tényezők megfogalmazását és értékelését elméleti jellegűnek, megalapozatlannak, a gyakorlati gazdálkodással kapcsolatban nem relevánsnak tartja, melyek alapján a terület degradált, fajszegény élőhelynek tűnik. 14. A természetvédelmi célkitűzéseket a jogszabályi előírásoknak megfelelőnek tartja, de megvalósításukat csak több száz év távlatában látja kivitelezhetőnek. 15. Az erdők koreloszlására vonatkozó konkrét adatokkal szolgál a terv pontosításához.	6. A pásztázás a légyszárú vegetáció és a talaj óhatatlan bolygatásával jár, inváziós fajok megtelepedését segíti elő, ezért (alacsony jelentőségű) veszélyeztető tényezőként való szerepeltetését továbbra is indokoltnak tartjuk. 8. A B27 veszélyeztető tényezőt töröltük. 10. A K02 veszélyeztető tényezőt töröltük. 13. A fenntartási terv valamennyi, a területre negatív hatást kifejtő tényezőt igyekszik értékelni, azokat is, amelyek nem a gazdálkodásból fakadnak, vagy nem relevánsak a gazdálkodás szempontjából. A javaslatok alapján a veszélyeztető tényezők listáját és értékelését több ponton módosítottuk. A fennmaradó tényezők meglátásunk szerint és a rendelkezésre álló információk alapján (a tervben jelzett, eltérő mértékben) veszélyeztetik vagy veszélyeztethetik egyes jelölő élőhelyek és fajok megőrzését. 15. A tervet az adatok alapján módosítottuk. Megjegyezzük, hogy az erdők kora más megítélés alá esik ökológiai és gazdasági szempontból. Ökológiai értelemben a 60 év alatti keményfás erdők (az észak-zselici
--	---	---

	16. Javasolja a visszahagyandó holtfa mennyiség meghatározásának pontosítását. <i>KE-1 kezelési egység kezelési javasolataival kapcsolatos észrevételek:</i> 17. A virágos kőris elegyfajként betöltött szerepét vitathatónak tartja. 18. A középkorú és idős bükkösökben és gyertyános-tölgyesekben javasolt üzemmódváltásokat elfogadhatatlannak és indokolatlannak tartja. 19. Nem tartja elfogadhatónak, illetve indokolatlannak tartja az E03, E10, E33, E81 javaslatokat. <i>KE-2 kezelési egység kezelési javasolataival kapcsolatos észrevételek:</i> 20. Nem tartja elfogadhatónak, illetve indokolatlannak tartja a FANE üzemmód alkalmazását, és az E03, E33, E81 javaslatokat. <i>KE-3 kezelési egység kezelési javasolataival kapcsolatos észrevételek:</i> 21. A szerkezetátalakítások módja, technikai kivitelezése egyeztetést igényel. 22. A tervben megfogalmazott javaslatokat túlzónak tartja, melyek olyan mértékben kizárnák az erdőgazdálkodás tevékenységeit, amely az állami vagyongazdálkodás, az ipari termelés, az életfeltételek, a turizmus és a közjóléti szolgáltatások szempontjából kritikus helyzethez vezetnének a térségben.	állományok csaknem 60%-a) fiatalnak tekinthetők. 16. A tervet a javaslatnak megfelelően pontosítottuk. 17. A virágos kőris az észak-zselici erdők természetes elegyfaja, a többi természetes elegyfajhoz hasonlóan kíméletét javasoljuk. 18. A tervet módosítottuk. 19. Az E03, E10, E33 javaslat megjegyzéseit módosítottuk, illetve kiegészítettük annak érdekében, hogy egyértelműbb legyen mely állománytípusok esetében javasoljuk. 20. A területen kis kiterjedésben megtalálható természetes vagy természetszerű (jelölő) égerligetek és égeres mocsárerdők esetében továbbra is indokoltnak tartjuk a minél teljesebb kíméletet, a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot. Az E03 és E33 javaslatok megjegyzéseit módosítottuk, illetve pontosítottuk. Az E81 javaslatot (nem kötelezettségként) természetvédelmi szempontból továbbra is indokoltnak tartjuk. 22. A fenntartási terv erdőgazdálkodást korlátozó javaslatait módosítottuk. A javaslatok célja azonban így is a természetvédelmi szempontok előtérbe helyezése, az erdei ökoszisztéma-szolgáltatások teljes körének biztosítását, az ökonómiai mellett az ökológiai tartamosságot, és a jelölő erdei fajok és élőhelyek hosszútávú megőrzését, természetvédelmi helyzetük javítását lehetővé tevő területhasználat megvalósulása. A természetvédelmi célok és kötelezettségek mellett a klímaváltozás okozta kihívások és a társadalmi és törvényi elvárások is ilyen irányú változásokat tesznek szükségessé az intenzív, vágásos gazdálkodás átalakításával.
--	---	--

Mecsekerdő Zrt. 2021.04.30.	Javasolja egyes veszélyeztető tényezők hatásainak felülvizsgálatát, illetve pontosítását. A B06 veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy a termelések élővilágban okozott esetleges káros hatásainak vizsgálatához monitoring rendszer felállítása és üzemeltetése, valamint azok adatainak elemzése szükséges annak érdekében, hogy a helyes gazdálkodói gyakorlat kialakítása megalapozottan segíthetővé váljék. A B07 veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy nem az álló és fekvő holtfa eltávolítása a veszélyeztető tényező, hanem annak kialakulását segítő megfelelő gazdálkodási prioritások hiánya. Kéri a gazdálkodással összeegyeztethető, iránymutató mérték meghatározását. A B09 veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy fontos a káros hatások csökkentése, de a jelenlegi ágazati szabályozás a jó természetességi mutatójú állományok tarvágását nem engedélyezi, ezáltal a veszélyeztető tényező hatása nem jelentős. A B16 veszélyeztető tényezővel kapcsolatban megjegyzi, hogy a területre gyakorolt kedvezőtlen károk lokalizálása, mérséklése érdekében körültekintően kiválasztott, állandósított közelítőnyomok (épített közelítő nyom) használatát javasolja. Javasolja jobban kiemelni a vad- és erdőgazdálkodás összehangolásának fontosságát. Javasolja a termőhelyi szélsőségeken álló élőhelytípusok felújításának irányait az élőhelyfejlesztési javaslatok közt meghatározni.	A tervet a javaslatoknak megfelelően módosítottuk.
BOS-FRUCHT Agrárszövetkezet	Tájékoztató, hogy a cégcsoport kiemelt figyelmet fordít a használatában lévő gyepterületek gondos megővására, a fenntartható gazdálkodás keretelemeinek alkalmazására a szántókon is, valamint a szénkibocsátás csökkentésére. A szántóterületek esetleges gyepeként vagy erdőként való hasznosítását a cégcsoport gazdálkodási gyakorlata mellett nem látja indokoltnak.	Természetvédelmi szempontból az országos jelentőségű védett természeti területen fekvő szántók gyepeként vagy erdőként való hasznosítását továbbra is indokoltnak látjuk, a nem védett Natura 2000 területeken a cégcsoport gazdálkodási gyakorlata a Natura 2000 védelmi céloknak megfelel.

Nyilatkozat

A HUDD20016 Észak-Zselici erdőségek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUDD20016 Észak-Zselici erdőségek Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. szeptember 29.